12-3-A-3

402

ANTONII PIAGGII I. C. HISPELLATIS, DE TVTORE, ET CVRATORE, BREVIBVS PLVRIMA COMPLECTENS TRACTATVS.

Præfatio.

HIC de Tutore,& Curatore Tractatus quàm frequens exiſtat, ex his, quę quotidie in foro contingunt, facilè dignoſcitur: quàm verò ſit Latipatens,libri 26.& 27.ff.orũ, liber quintus C. nec nõ quidã tit.in calce lib. 1.Inſtit. poſiti expreſsè indicant. Quàm etiam ſit vtilis,& his maximè,qui ſalutem animę ſuę exoptant,eo perlecto cognoueris.Illis enim ad cohibendos ingentes appetitus,qui ſuper alienarũ rerum non

proba adminiſtratione conſiſtere ſolent, frenum extiterit. Quàm etiam quotidianus ſit, ex eo clarè conſtat cùm non multa condantur elogia, quibus tutores, aut curatores, minoribus ſuperſtitibus deſiderentur: quibus etiam minimè relictis legitimè, & eo quo decet modo per iudicem aſſignantur, de quibus ſingulis per ordinem ſubiiciamus.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *DIffinitio duplex reperitur, quid nominis. ſ. & quid rei.*
2 *Diffinitio quid nominis præcedere ſolet diffinitionem quid rei.*
3 *Ethimologia tutoris, & curatoris quæ?*
4 *Argumentum de pupillo ad eccleſiam ualidum eſt in iure?*
5 *Diffinitio realis tutoris quæ?*
6 *Diffinitionem præcedit diuiſio regulariter.*

Q. I.

PRo dicendorum intelligentia in primis quæro quoniam à tutela denominari ſunt tutores, et a cura curatores, quomodo diffinian-
1 tur? & quoniam duplex † in iure reperitur diffinitio, quid nominis, ſ. & quid rei ſecundùm Philoſoph. ſiquidem diffinitio quid rei ponit ſubſtantiam & rei diffinitę quidditatem. l. 1. ff. de iuſt. & iur. Diffinitio autẽ quid nominis ponit quid nomen ſignificet, ſiue per accidentalia ſiue per eſſentialia. l. 2. §. appellata. ſi cer.
2 pet. exordiendo à diffinitione † quid nominis (ut par eſt) l. 1. tit. pręcit. ideo tutores dicun-

3 tur † quaſi tuitores. i.defenſores.eo quod pupillum defendere debeant.l.1.de minor.& l.1. de tutel.tradit Pract.Pap. in for.lib. qũo agitur ad red.rat.tut.verſic. ſuos tutores.in prin. ſed vereor cũ Alber.de Roſ.in eius diction.in uerſ.tutores,ueriori ethimologia tutores dici quaſi tollitores,eo quod plerunque bona pupillorum auferant,& tollant: quam ethimologiam à ſe reijciant qui Chriſtianam cum effectu(uti omnes decet) profitentur religionem. Curatores uerò à cura dicti ſunt,quaſi cor urat, maximè nõ tenendo illud illæſum à rebus minorũ,aut cæterorum quorũ adminiſtrationem aſſumpſerunt.Nam illis auferendo,eccle
4 ſiam ſe ſpoliare nouerint.Ad imparia † enim nõ iudicatur,ſecundùm Nicol.Euer. in cent. leg.in loco,à pupillo ad eccleſiã. Diffinitione
5 quid rei † diffiniris ita tutores poſſunt. Tales enim ſunt qui eam vim,ac poteſtatem habent, ex qua re ipſi nomen acceperant,vt Inſt.de tutel.in princ.Quę quidem diffinitio, licèt plures tutorũ ſpecies reperiantur, tamen quia generalis omnibus aptari poteſt, & ideo de diffinitione,poſtmodum de diuiſione uerba facere non curaui,licèt aliàs prius diuidere quàm dif
6 finire † oporteat, ut ex Dialecticis patet.

SVM-

SVMMA RERVM CAPITA.

1 Quot tutorum ſpecies reperiantur? & nume.7.
2 Adminiſtratio licèt fuerit, per iudicem decreta, legitimi tutores adhuc dicuntur.
3 Tutoris ſuper idoneitate Iudex pronunciat.
4 Cautela pro iudici volente dare tutorem.
5 Qui tutores ſine inquiſitione dantur?
6 Et quo caſu?
7 Fœminæ tutrices eſſe non poſſunt.
9 Tutele officio magis idoneus eſt maſculus quàm fœmina.
10 Tutelæ munus eſt neceſſarium.
11 Mater cogi non poteſt ad ſuſcipiendam tutelam.
12 Quot ſint curatorum ſpecies?
13 Curatoris datio teſtamento facta non ſuſtinetur non ſequuta confirmatione, ſeq; adminiſtratio ni tali ingerens negotiorum geſtoris non curatoris nomen meretur. limita, nu. 16. & 17.
14 Tutor datur pupillis etiam inuitis.
15 Curator regulariter datur tantũ uolentibus. limita, nu. 53.
18 Ius canonicum in terris eccleſiæ ſeruandum eſt.
19 Curator legitimus regulariter non datur.
20 Limita in furioſo.
21 Diffinitio fatui, dementis, mentecapti, & ſtulti quæ? & quæ furioſi, nu. 23.

22 *Qui curatores præfatis competant?*
24 *Ex diuerſis non eſt inferendum.*
25 *Furioſum quem eſſe quomodo probabitur; remiſſiue.*
26 *Furor eſt difficilis probationis.*
27 *Minores 25. ann. accipiunt curatores.*
28 *Item furioſi, & ad quid dentur tales curatores. nu. 29. & quomodo nu. 30.*
31 *Prodigo dandus eſt curato, non tamen cum inquiſitione, ſed etiam ſine. nu. 33.*
32 *Nicolai Boerij error.*
34 *Curatores ita demum dantur prodigis, quãdo. ſ. bonis eorum fuerit interdictum cum cauſæ cognitione. ſ. eis legitimè citatis, et ſi ritè fuerint dati, plenã habent adminiſtrationem. n. 35.*
36 *Curatores dantur bonis abſentis indefenſi.*
37 *Item mutis, & ſurdis.*
38 *Item filijs bannitorum.*
39 *Item uentri, & quam habeant adminiſtrationem, nu. 40.*
41 *Item minoribus inquiſitis ſeu accuſatis.*
42 *Item hæreditati iacẽtij amplia in not. caſu, nu. 43. & quecunque neceſſaria explicari poterunt, nu. 44. & dabitur hoc caſu etiam debitor, num. 45.*
46 *Item bonis abſentium ad inſtantiam creditorũ.*
47 *Item bonis capti ab hoſtibus, et fit ex mero iudicis officio, num. 48.*

Item

49 *Item ad interponendum auctoritatem in contra-ctu aliquo. limita, nu. 50.*
51 *Item dantur his, qui bonis ceſſerunt.*
52 *Item regibus minoribus, etiam inuitis, nu. 53.*
54 *Item bonis illius, qui naſcitur an ſit uiuus, aut mortuus.*
55 *Item ad negocia prætextu tamen magnæ eorum poteſtatis alienare immobilia nõ poſſunt, n. 56*
57 *Itẽ impuberib. et ad quæ, n. 58. Declara, n. 59.*
60 *Item ad litem.*
61 *Curatores ad litem dantur etiam inuitis, & non dantur habentibus tutorem, nu. 62.*
63 *Limita not.*
64 *Curatores ad litem dantur præſentibus, ita petentibus, nu. 65.*
66 *Curatores furioſis & prodigis etiam non petentibus dantur.*
67 *Iudex etiam delegatus dat curatorem ad lites.*
68 *Curatores dantur filijsfam. in bonis, quibus patri non acquiritur uſusfructus.*

Q. II.

QVAERO quot tutorum, & curatorũ ſpecies reperiantur? Circa primũ dicas diuerſi genere† reperiri. Nõnulli enim ſunt teſtamentarij, & hi dantur à patre teſtamẽto, de quibus habetur toto tit. ff. et C. de teſta. tut. quidam ſunt legitimi, qui. ſ. ad tutelã à lege ſunt uocati. toto tit. ff. et C. de legit. tut.

et quidẽ iſti tale nomẽ retinẽt licèt adminiſtra
2 tio eis per iudicẽ fuerit † decreta, ſecundũ Phil.
Corn.conſi.282. ꝑmittendũ eſt.in princ.uerſ.
itẽ neq; li.1. Alij uerò ſunt datiui, & de his lo-
quitur totus tit.C.qui da.tut.poſſunt, quorũ
quidem datiuorum alij ex inquiſitione, cæ-
teri verò ſine inquiſitione dantur: ex inquiſi-
tione tunc procedunt qñ cã cognita.ſ. iudice
inquirẽte, an ſit idoneus, an patiatur aliquã iu-
ris exceptionẽ.& ſi idoneus repertus fuerit, ſu
3 per illius idoneitate † dictus D. Iudex ꝓnũcia
re debet ſecũdũ Bal.in l.tutores. in princ.ff.de
4 confir.tut.Caueat tñ in primis Iudex † in datio
ne tutoris, & curatoris, vt faciat citari coniun-
ctos, & amicos minoris ad hoc, ut inueſtiget,
quis ſit magis idoneus, ſecundũ Philip. Corn.
conſi. 163.viſo ſuprascripto ſtatuto.prope fi.
5 lib.4.ſine inquiſitione † aũt qui ſimpliciter, &
nõ aliter quæſito, an ſint locupletes vel ne de-
6 creti ſunt.l.1.eo.ti.de cõfir.tut.hoc aũt fit † in
caſib.qñ.ſ.à patre datus eſt tutor filio emãcipa
to, uel naturali:is.n.abſq; dubio ſine inquiſi-
tione confirmãdus eſt, ut Inſt. de tutel.in fin.
& quidem iſti quaſi teſtamentarij tutores nun-
cupari ſolent, de quibus meminit Panorm. in
c.ex parte, nu.4.de appellat.& ultra iſtas tuto
rum ſpecies põſitas per glo.in l.1.C.de teſtam.
tut. per Ang. in §.actionum, num.69.Inſt.de

actio.pra.Pap.in for.libel.quo agitur ad red.
rat.tut.poſt prin.nu.2.Sum.Arm.in uerſ.tute
la.& Curt.iun. cōſ. 29. habita diligenti conſi
deratione.n.8.pri.par. cũ cōcordātib.Quartã
7 † addit Bar.iu auth.matri,& auiæ.C.qñ mul.
tut.offi.fun.pōt,& ante cũ Spec.in tit. de tuto
rē.§.nũc dicendũ.in prin.& ponit Hier. Grat.
in cōſi.115. in pſenti c.prima par. & iſta dici
tur tutela anomala ſiue extraordinaria,ſeu ma
uis irregularis,in qua ſpē matres pupillorum
cōtinētur, ſcđm Soc.iun. conſi.159.pulchra,
& ſubtilis.nu.38. libr.2. extraordinaria uerò
dicitur quoniã non eſt teſtamentaria,cum lex
8 prohibeat dari tutrices mulieres † teſtamento.
l. iure noſtro. de teſta.tut.ex quo tutelæ offi-
cio magis idoneus eſt maſculus quàm fœmi-
9 na † ſecundũ Philip.Corn.conſi.284. in præ-
ſenti cōſultatione.nu.6.lib.3.legitima nō eſt,
quia lex dicit tales poſtponi oībus tutoribus
teſtamentarijs,& legitimis.l.2.§. his illud.C.
qñ mul.tut. off. fun.pōt,quãuis hoc eſt corre-
ctũ per ius nouiſsimũ Auth.quoad legitimos,
quos pcedunt matres.d. Auth. matri,& auię,
& in Auth. vñ ſumitur de hæredibus ab inteſt.
ueni.§.ex his, datiua neq; minus eſt;qa tutelæ
10 munus † eſt neceſſariũ.l.fi.ĩ prin.C.de admin.
11 tut.matres ãt inuitę hmōi tutelã † aſſumere nō
cogũtur, ſed tm̃ eis pmittitur ſi uelint.d.auth.

Circa ſecundũ ſcilicet, quot curatorũ ſpecies
12 † reperantur dic quod datiuus tantùm reperiri uidetur, ſecundũ Spec.in tit.de curat.§.cũ autem, nu.19.teſtamentarius.n.curator(ſicut tutor) non reperitur, & ſi teſtamento fuerit re
13 lictus: talis datio † ipſo iure nõ ſuſtinebitur, niſi iudicis fuerit ſubſequuta confirmatio.l. curatorem.C. de neg. geſt. l.pen. in fin.C.de teſta.tut.& tradit Alex.conſi.3.in cauſa,& lite uertente.nu.8. lib.2.ſe autem confirmatus adminiſtrationi ſe ingeſſerit, negociorum geſtoris, nõ curatoris nomen merebitur, ſecũdũ Socc.iun.in conſ.79.perſpectis omnibus, nu. 21.lib.2.& ratio eſt quamobrem curator (ſicut tutor) teſtamento dari nequit, quia tutor
14 datur pupillis † etiam inuitis. ut l.necnon.ff. de tuto. & curat. dat.ab his, diuerſum tamen contingit in curatore, qui tantùm uolentibus
15 † datur.§.item inuiti.Inſtit.de curat. & tradit idem Soc.iun.conſil.97. pro reſolutione, nu. 15.lib.1.
16 Limita † in curatore furioſi, qui teſtamento ꝑ patrem dari poteſt.l.fin.§. & ſi quidem.C. de curat. furio. cuius limitationis rationem ponit Angel.Inſtit.de fiduc.tut.in princ. Limita
17 † ſecundò, & vltimò de iu.canonico indiſtinctè ſecundum Io.And.in c.fin. de iudic.lib.6. in nouel.& huic non temerè in foro quotidie
videmus

videmus curatores in teſtamento relictos, & tamen de illorum datione non occurrit dubi tandum, cum ſimus in terris Eccleſiæ, quibus
18 ius canonicum † ſeruandum eſt iux. tradita p Philip. Dec. conſi. 452. uiſa. nu. 6. & p Carol. Ruyn. conſil. 70. quoad primum. nu. 5. lib. 4.
19 Quoad legitimum verò dicas nō dari, † niſi in furioſo, & prodigo, de primo loquitur Ale
20 xan. in l. curatorem nu. 2. C. de neg. geſt. † & de ſecundo meminit Ioan. Andr. in addit. ad Spec. in tit. de curat. §. dãtur, in prin. ubi expreſſè ponit quòd proximior agnatus ad illius curam uocatur. ſequitur Nicol. Boer. q. 23. motus fuit in curia, num. 35. in prima par. & ideò non abſque ratione fuit appoſitum ff. & C. de legit. tut. nō etiam curatoribus, cum regulariter legitimus curator non detur, ut etiam tradit Alex. conſ. 221. ponderatis uerbis, ſub nu. 5. lib. 6. Sed quid in alijs huiuſce generis cura
21 toribus. ſ. in datis fatuo, † qui dicitur inepta loquens, quaſi à fando dictus. quid in demente, qui neſcit aut nequit exprimere, quod uelit aut nolit ſecundũ glo. in c. paſtoralis. in verſi. remitti, de cler. ægrot. li. 6. ĩ mẽtecapto cuius mens ex eius poteſtate abijt. ſecundũ Feſtum, & in ſtulto, qui dicitur inſanus in factis ſecundum Dominic. in c. Cõſtantinopolitanæ. 12. diſtinct. & quidem Bart. expreſſè hoc decidit

in l.

in l.ſi furioſi. C. de nupt. ubi licèt compete-
re curatores præfatis fateatur, tamen inquit
22 non legitimos † ſed datiuos aſsignari, & ad
hoc allegat glo. 1. in §. 1. Iuſtitu. de curat. ubi
aſſeuerat iſtos duos iam dictos legitimos cu-
ratores reperiri, furioſi. ſ. & prodigi. & licet di
ci poſsit prædictos furioſo æquiparari poſſe,
nihilominus cum diuerſa competat diffinitio
23 furioſo, quæ his, cum furioſus † ſit qui omni-
no mente alienatus eſt, iux. illud Virgilianum
ſecundo Aeneidos, Non tulit hanc ſpeciem fu
24 riata mente Chorębus, tanquã ex diuerſis † nõ
eſt inferendum. l. naturaliter. §. nihil cõmune.
cum ſimilibus. ff. de acquir. poſſeſſ. ſed ex ad-
uerſo replicatur hoc dictum Bart. nunquam
ſuſtiueri poſſe, & hoc apertè oſtenditur lege,
& ratione. lege per tex. iu auth. ut hi qui obli.
§. & hæc dicimus. ubi ad literam habetur dari
curatores à lege non tantùm prodigis, & fu-
rioſis, uerum etiam amentibus, & huiuſmo-
di. Ratione etiam probatur quare cũ tales cu-
ratores dentur perſonæ principaliter, ut notiſ
ſimũ eſt, plus compatietur talibus agnatus, q̃
extraneus, maioremq́, in eo gubernando ad-
hibebit diligentiam, & patientiam. unde per
hanc rationem cenſeo fuiſſe aſsignatos cura-
tores per legem furioſis, & prodigis etiam, li-
cèt in cæteris caſibus lex ſiluerit, ut ſupra dictũ
eſt.

eſt. Nec obſtant dicta per glo. pro opinione Bar.ſupra alleg. quoniã loquitur ſimpliciter, & non per dictionẽ taxatiuam.& qñ etiam ita loqueretur, nihilominus caſus ſimiles nũquã cenſerentur excluſi ſecundum glo. in l.ob æs. C.de præd.min.& tradunt Franc.Rip. & Ioã. Crott.ad l.ſi conſtante.ff.ſol.matr.quẽadmodum ſimiles ſunt præfati inter ſe in quantum omnes carent intellectu.

25 Sed qũo probabitur †quẽ eſſe furioſum, dementẽ,ſtultũ,& eiuſmodi,impoſsibile.n.videtur iſta poſſe ꝓbari:†ex quo in intellectu cõſiſtunt, & talia q̃ in ſenſum teſtis cadere nõ pñt, ſecũdum Card.conſ.56.in elucidatione,in fi. quoad hoc(qa extra materiã egredi nõ ĩtẽdo, quãuis cõſequutiuè de hoc veniret dicẽdũ) videat Caro.Rui.in cõſ.67.in q. propoſita ꝑ totũ lib.1.& Philip.Dec.conſi.448.vis tota. ad quos quoties caſus euenerit,recurrendum eſt.

Datiuorum ergo multæ reperiuntur ſpecies, de quibus ſingulis ſeriatim tractemus, &

27 Primò dantur curatores minorib. † 25.ann. ut Inſti.de curat.in prin.& iſti quidem dantur iſtis minoribus propter rei familiaris adminiſtratiouẽ ſecundũ Socc.iun.d.conſi.97. nu.6.

28 Secuudò dantur furioſis † per iudicem deficiẽtibus legitimis ſecũdũ Spec.in tit.de curat. §.dantur. in princ.& tradit Franc. Rip.in l.is

cui

cui bonis.ff.de verb.obli.& iſti quidem prin-
29 cipaliter dantur † perſonæ ſecundum Bar.Sa-
lyc.in l.in copulandis. C. de nupt. danturque
30 etiam non petentibus † ſecundum eundem
Rip.in l.4.§.hoc autem iudicium,ſub nu.40.
ff.de damn. infect.

31 Tertiò dátur prodigis,† quibus etiam prius
de legitimo curatore prouidebitur.l.1.de cu-
rat.furio.& §.1.Inſtit.de curat.quicquid falſò
32 aſſeuerauerit † Nicol.Boer.q.23. num.35.li
cet enim multa alleget,tamen non faciunt ad
propoſitum,ad quod ipſe inducit, ſed aliud
longè diuerſum.ſ. quoad interdictionem ad-
miniſtrationis,quæ in furioſo fit ſtatim adue-
niente furore per legem,in prodigo uerò per
iudicem: & hoc eſt quod uoluit glo. per præ-
fatum Docto, ibi allegata in l, ſi quis cum ſci
ret,n verſ.luxurioſo,in prin.ff. de vſucap.pro
empt. & ſic clarè patet Doct, iſtum in termi-
nis æquiuocaſſe ; Illud uerò non ignorandum
eſt,quod legitimis deficientibus, iudex uenit
ad dationem curatorum, & hoc per eũ fit non
33 tantũ m ex inquiſitione,† ſed etiam ſine ſecun
dũ Alex.conſi.86.uiſis dubitationibus,nu.7.
34 lib.2. Præfati autem curatores † prodigo da
ri nequeunt antequã bonis illius fuerit inter-
dictum,in qua interdictione cũ cauſæ cogni-
tione procedendum eſt.ſ. prodigi citatione
præuia

præuia ſecundum Ang.Imp.Pau.Caſt.& cæteros Doct.in l.is cui bonis.ff.de verb.oblig.
35 & taliter dati plenam † habent adminiſtratio nem.l.inter bonorum.ff. de adm. tut.
36 Quartò dátur curatores bonis † abſentis indefenſi.l.1.& 2. de curat. bon. dan. & caueat Aduocatus, ut bonis illius nõ autem tali perſonæ curatorem dari petat, ut aduertit optimus Pract.Ang.in §.præterea,nu.58.Inſti. de except.
37 Quintò dantur curatores mutis † & ſurdis ſecundum Spec. in tit. de curat.§.cum autem.in prin.& tradit Alex.in l.1.nu.4.ff. de ver.obli.
38 Sextò dantur filijs bannitorum † ad inſtar eorum, qui habent patrem apud hoſtes.l.muto. §.ei cuius de tutel.& tradit Iacob.de Aren.in tract.de Bannit.nu.4.
39 Septimò dantur † uentri ſecũdũ glo.in Rub. ff.de Tutel.& iſti non plenam,ſed qualemqua
40 lem habent † adminiſtrationem,d.l.inter bonorum.
41 Octauò dantur minoribus † inquiſitis ſeu accuſatis, & hoc diligenter præcauẽdum eſt per iudices,ne proceſſus cõtra minores per ipſos formati euaneſcant,& hæc ſunt multum not. pro iudicibus,quibus ſæpè accidit in facto. ita poſt alios,quos allegat,tradit Hippol.Marſil. in Pract.crimin.§.nunc uidendum.nu.31.

42 Nonò

42 Nonò dantur hæreditati † iacenti, & hoc ſit ad inſtantiam creditorum hæredibus delibe-rantibus ſuper adeunda hæreditate ſecundum Franc.Rip.in l.4.§.ſi quis cum tutor.nu.8.ff. de priuileg.credit.

43 Amplia † procedere etiam in ſuis hæredibus ſecundum Pau.Caſt.in l.cum hæreditas.C.de poſ.& licet ea ratione,quia hęreditas hoc caſu non dicitur iacens,ſed continuari in ſuis non-nulli contrarium tenere attentauerint ita, ut dixerit Iaſ.in l.i ſuis.nu.10.ff.de lib. & poſth. eſſe caſum pro amico, tamē ſupra relata opi. uerior uidetur, eo quoniā ſuis competit ipſo iure remedium abſtinendi beneficio Prętoris, quando tales hæreditati ſeſe non immiſcue-rint.per §.ſui,Inſtit.de hæred.qual.& differ.& ponit Angel.in §.ſui.Inſtit.de hæredit.quæ ab inteſt.defer. iunctis his quæ habentur in l.fin. C.de iu.delib. Vnde uidetur incongruum, ut quando creditores ſunt in aliqua neceſsitate conſtituti debeant expectare quouſque fuerit per hæredē deliberatum an uelit adire, uel nè. Vt ergo ſuum facilius cōſequi ualeant dabun tur curatores,per quos quæcunque neceſſaria

44 explicari † poterunt,ſecundum Philipp.Dec. conſil.401. licèt in cauſis.nu.2. & unum not. eſt ſpeciale in iſtis curatoribus.ſ. quia etiam

45 debitores † dari poterūt.l.debitor.ff. de neg. geſt.

geſt. quem tex. ſingularem dicit eſſe Lud. Roma. not. 231. volo tibi dare.

46 Decimò dantur curatores bonis † abſentis ad inſtantiam ſimiliter creditorum, ſecūdum Alex. in conſi. 222. Ponderatis uerbis ad fin. lib. 6. vbi ēt ponit quid ſi non oēs cōcordant.

47 Vndecimò dantur curatores bonis † capti ab hoſtibus ad hoc, ſcilicet ne bona eius diſſi-
48 pentur, & hoc fit ex mero iudicio † alio etiam non petente, ſecundū Ang. in conſi. 194. mortuo debitore cum concord. per Philipp. Dec. conſi. 575. in caſu nu. 2.

49 Duodecimò dantur ad interponendū † auctoritatem in contractu aliquo qui veriſimiliter pupillo expedire poſſit, & idcirco non
50 daretur † curator ad interponendum auctoritatem in cōtractu donationis ſimplicis: tūc enim (ſicut de tutore ſupradictum eſt) talis datio non tenet, eo quoniam donare ſine cauſa eſt dilapidare l. ab agnato. ff. de cura. furio. & voluit Alex. in l. 1. nu. 15. de verbo. oblig. cum concordan.

51 Decimo tertio dantur bonis † eorum qui ceſſerunt l. j. & fin. de curat. bon. dan.

52 Decimoquarto dantur Regibus † minoribus vt habetur in c. grandi, de ſupple. negl. prælat. lib. 6. & tradunt Doct. in l. licet. C. de
53 teſta. mili. & iſti quidem dātur ēt inuitis, † ſe-

cundum Oldra.conſi.52.quæſtio talis,quem habes relatum ad literam per Ioan.Andr.in addit.ad Spec.in rub.de tuto.& hæc ſunt multum not.pro limitatione.§.item inuiti. Inſti. de curato.

54 Decimoquinto bonis illius † qui ne ſcitur an ſit viuus vel mortuus,ſecundum Bar. in l.ſi pupillus.§.ſi tutor,nu.2.ff.de tute.cura.diſtr.

55 Decimoſexto ad negocia † qui quidem licet magnam videantur habere poteſtatem,ita vt tutoribus æquiperari videantur, iuxta not. in l.cum vos minores. C. ſi aduerſ.rem iudi.

56 non tamen poſſunt † vendere,aut alienare aliquo pacto bona minorum niſi iuſta, & legitima cauſa ſubſiſtente, & iudicis accedente decreto,quando ſcilicet res ſunt immobiles, & incorruptibiles tempore l. magis puto.§.ne paſſim.ff.de reb.eorum,& l.lex quæ tutores. C.de admini. tuto.

Decimoſeptimo dantur curatores impube

57 ribus,† & hoc non tãtum ad lites fieri poteſt,

58 ſed etiam † ad negocia peragenda l.1.§.ſi curator. ff.de eo qui pro tuto.

59 Declara † quæ ſupra proximè dicta ſunt de curatore dato impuberi ad litem procedere ſi maior ſit ſeptẽnio,nam ſi eſſet infans,omnino dandus eſſet tutor non curator, ſecundũ Alex.conſi.122. Videtur prima facie ad fin.

lib.1.& Matth.Affliƈt. deciſ.262. fuit in conſilio dubitatum,num.4.rationem huius pronunciari aſſignat Rot.Pedem. deciſ.89. cum mater vidua, in princ.

Decimooƈtauo dantur curatores ad litē,
60 †& quidem melius eſt,ut vnus tantum detur, quamuis etiam plures dari poterunt,dūmodo inſolidum hoc fiat per rationem quam ponit Bar.in l.cum ſemel,in fin.de tutel. Nomen verò neceſſariorum potius quàm volūtariorum
61 merētur cum † dentur etiam inuitis † d.§.itē
62 inuiti; nec dantur his qui habent tutores,niſi
63 ſit lis cum eis,† ſecundum Soc.Iun. conſi.46. Magnifice ac iuſtiſſime,nu.4.& 6.lib.1. Cauendum tamen eſt, vt quando tales curatores
64 dantur ſint præſentes,† & ideo ſit diligens notarius,vt in inſtrumento curæ apponat quod præſens datur præſenti,ſecundum Bar. in l.3. §.ſi pupillus,num.2.de tutel. ſequitur Matth. Affliƈt.deciſ.262.ſupra allega. nu.5. Inſuper
65 etiam bene faciet ſi apponet & petenti † maximè in pupillo, vt eſt text. in l. qui habet.§.ſi pupillus,el ſecundo, eod.titu.quamuis ſecus dicēdum ſit in curatore dato furioſo, vel pro-
66 digo,quibus etiam non petentibus † dantur, per rationem quam ponit Franciſ.Rip.in l.4. §.hæc autem iudicium,nu.41. ff.de dam. infe.& iſtum quidem curatorem ad lites dabit iudex

67 qui liti prǫerit,etiam quòd ſit † delegatus,ſecundum Bar.in l.fin.§.ſed & ſi quis per illum tex.C.de admini.tuto.quem tex. nō eſſe alibi teſtatur Alex.in l.1.nu.21.ff.de iuriſdi.omn. iudi.& Ang.Inſtit.de curat.in princ. nu.5.& tamen in cæteris caſibus curatorem dabit iudex ordinarius,& idem qui dat tutores, ſecundum Spec.in tit.de curat.§.viſo,in princ.

Decimonono, & vltimo dantur curatores
68 bonis † filiorumfam.in quibus patri non acquiritur vſusfructus, iuxta tradita per Doct. in l.fin.§.ſin autem patre recuſante per illum tex.C.de bon. quæ libe.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Clerici prohibentur eſſe tutores & curatores quanquam de legitimis eſſe poſſunt ſi uolunt. num.3.*
2 *Sepoltura Eccleſiaſtica priuantur dantes tutores aut curatores clericos.*
4 *Clerici tutores, & curatores egenorum eſſe poſſunt.*
5 *Intellige requiſito prius conſenſu ſuperioris.*
6 *Eo caſu quo nolint, cogi poſſunt.*
7 *Clericos tutores in caſu de quo ſupra dat iudex eccleſiaſticus.*
8 *Minores 25. ann. prohibentur eſſe tutores, & curatores.*

9 *Ratio quia eſt onus.*
10 *Amplia in matre.*
11 *Conſuetudine induci poteſt quòd minores 25. ann. poſſunt eſſe tutores, & curatores.*
12 *Poſſidens res maioris non poteſt eſſe tutor aut curator.*
13 *Item nec debitor.*
14 *Limita in tutore teſtamentario.*
15 *Declara hanc limitationem.*
16 *Limita 2. in matre, & auia.*
17 *Limita 3. in dato ex inquiſitione.*
18 *Limita 4. in dato hæreditati iacenti.*
19 *Limita quando modicum eſſet debitum.*
20 *Fideiuſſorem non inuenientes repelluntur à tutela, & cura.*
21 *Limita in teſtamentario.*
22 *Poſſidens minus quàm pupillus, aut adultus non eſt idoneus tutor, aut curator.*
23 *Limita in caſu 5. quando cum alijs daretur.*
24 *Pauper tutor aut curator alij poteſt de bonis pupilli, aut adulti.*
25 *Salarium poteſt decernere iudex tutori.*
26 *Excommunicati non poſſunt eſſe tutores, aut curatores.*
27 *Tutor aut curator datus filio emancipato vel naturali, & non confirmatus à tutela, & cura repellitur.*
28 *Mater ſi reliquit tutorem, aut curatorem filio*

cui ſolum legitimam teſtamento aſſignauit, nihil agit, & non meretur talis tutor, aut curator confirmari.

29 Tutor relictus a matre filio etiam in totum inſtituto eſt inanis, niſi confirmetur.

30 Fœmina non poteſt dari tutrix, aut curatrix, niſi ſit mater quæ Velleiano. S.C. & omni alij legum auxilio in mulierum fauorem inducto renunciet nu. 31.

32 Teſtamenti factionem non habentes a tutela, & cura repelluntur.

33 Furioſus tutor aut curator eſſe non poteſt.

34 Mutatio cauſæ repellit quem a tutela, & cura.

35 Tutor vel curator datiuus ceſſat teſtamentario, vel legitimo exiſtente.

36 Tutorem habenti alius tutor aut curator dandus non eſt.

37 Iudex delegatus non habet facultatem dandi tutores aut curatores.

38 Limita in dato ad litem.

39 Iudex dare non poteſt curatorem minori alterius iudicis iuriſdictioni ſuppoſito.

40 Declara.

41 Tutor vel curator ſub conditione non datur. Limita in teſtamentario nu. 43.

42 Conditio quæ ineſt tacite actui non facit actum conditionalem.

44 Cauſæ cognitio præcedere debet dationem tutoris,

toris, aut curatoris ad requiſitionem matris tranſeuntis ad ſecunda vota.

45 *Incertitudo viciat dationem tutoris, aut curatoris.*

64 *Amplia.*

47 *Limita niſi mater eſſet conſcia de quo intellexerit teſtator, nã ſtabitur eius declarationi.*

48 *Limita niſi ex coniecturis apparere poſſit quis datus fuerit tutor aut curator.*

49 *Surdus, & mutus repelluntur a tutela, et cura. Amplia nu. 55. Declara nu. 57.*

50 *Verbum poteſt quandoq; exponitur pro debet.*

51 *Lex intelligitur ſecundum tit. ſub quo ſita eſt.*

52 *Fieri facilius aliquid impeditur, quàm quod factum tollatur.*

53 *Furioſus ſponſalia nec per uerba de præſenti, nec de futuro contrahere poteſt, ſed iam contracta tenent.*

54 *Tutela aut cura non viciatur ſi peruenit ad caſum a quo incipere nequit.*

56 *Audiri quid dicatur?*

58 *Valetudinarius tutor, aut curator eſſe non põt.*

59 *Item nec iudæus, & quæ ſit ratio nu. 60.*

61 *Item teſtamento non ſolenni tutores aut curatores dari.*

62 *Item nec prodigus, & qua ratione.*

63 *Item nec maritus.*

94 *Item nec is de quo eſt timor ne dilapidet.*

Q. III.

QVAERO qui poſſunt eſſe tutores,& curatores? Reſpon.ꝙ cum regula ſit permiſſiua, quicunque nõ reperitur expreſſe prohibitus, tutor,& curator eſſe poteſt l.1.§.1.& ibi not. ff. de tutel. & ab iſta regula plurimi excipiuntur, &c.

1 Primo clerici † qui nec teſtamentariam nec datiuam recipere poſſunt tutelam, imo puniuntur dantes illos tutores,aut curatores.Pri
2 uantur enim eccleſiaſtica † ſepultura c.neque apud. 88. diſtin. & tradit Hoſtien. in ſumma de ſepult. verſi. quibus interdic.eccle.ſepult.
3 nu.4.præſens tamen ſi volunt legitimã † tutelam recipere,ſecundum glo.in c.fin. 86.diſt. & iſtud eſt priuilegium clericorũ: quoniam licet poſſint ſuccedere alicui ab inteſt. nõ tamen tenentur recipere tutelam,& ſic in eis nõ habet locũ quod dicitur in l.ſicut hæreditas. C.de legit.tut.& in §.1.Inſtit.de legit. paren. tut.ita debuit not.gl.in c.generaliter.16.q.1. Ratio autem quamobrem ita ſancitũ fuerit illa eſt,ſcilicet ne clerici à diuinis diſtrahantur,vt eſt tex.apertus in c.Cyprianus.21.q.3. limita prædicta non procedere in minoribus
4 qui ſint pauperes,† & miſerabiles perſonæ,vt not.in d.c.fin.86.diſtin.& in c.1.88.diſtinct.

Debet

5 Debet tamẽ in hoc accedere ſuperioris † conſenſus c. monaci. 16.q.1. quinimo ſi ipſi nolunt, cogi poſſunt per epiſcopum ad talium
6 egenorum † curam, tutelamve ſuſcipiendam c. decreuit. 88. diſtin. & iſti quidem hoc caſu nominari non poterunt niſi per iudicem ec-
7 cleſiaſticum, † eo quòd laicus nullam in clericos habet iuriſdictionẽ. ita tradit Carol. Rui. conſi. 89. quamuis copioſi in princ. lib. 5.

Secundo prohibẽtur tutores, & curatores
8 eſſe minores † xxv. ann. Inſtit. de fiduc. tut. in princ. & ibi glo. tradit Ang. cõſi. 102. teſtator adultum, Ratio autem eſt in promptu quare
9 cùm tutela, & cura ſit onus † idcirco minoribus non committitur l. tua onera. ff. de excuſa. tut. Philip. Corn. conſi. 281. præmittendum eſt nu. 3. lib. j. & conſi. 17. viſo proceſſu, num. 24. lib. 2. & conſi. 207. de pluribus hæreditatibus, num. 14. eo. lib. 2. Franc. Aret. in conſi. 26 factum ſuper quo, num. 5. Hieron. Grat. conſi. 115. in præſenti cauſa, num. 18. lib. 1. & Carol. Ruyn. conſi. 123. eſt primo videndum. col. 1. lib. 5.

10 Amplia procedere etiam in matre † quæ minor ſit: nam neque minus ipſa ad tutelam, aut curam admittitur l. fi. C. de legit. tut. tradit Bal. in l. omnem, col. 4. C. ad ſenatuſconſ. Tertul. & in Authen. ijſdem pœnis. vbi cæteri

ſequuntur

ſequuntur de ſecund.nupt. Dicas tamẽ quòd delata tutela, aut cura datiuo, ſecundum Philipp.Corne.conſi.284. in præſenti conſultatione per totum lib.3.mater poſtmodum maior effecta admittetur: ſpes enim legitimi in tutore multum operatur l.1.§.ſi apud hoſtes. ff.de legit.tut.& §.furioſus.Inſtit.qui teſtam. tut.da.poſſunt,cum ſimil.

11 Limita niſi contraria conſuetudo †adeſſet quod mater etiam minor aſſumeret tutelam, aut curam filiorum.Hoc enim caſu illa attenda eſt, ſecundum Nicol.Boer. q.124. teſtator in teſtamento.nu.7.1.par.

Tertio à tutela, & cura repellitur poſſidẽs

12 †res minoris, ſecundum glo.Bart.& cæteros Doct.in auth.minoris.C.qui da.tut.poſſunt.

13 Quarto illius creditor, aut debitor,†ſecundum Iaſ.in l.ſi fideiuſſor, in princip.nume.4. ff.de lega.1.

14 Limita primo in teſtamentario: † Nõ obſtante.n.quod ſit debitor, tutor, aut curator eſſe poterit, ſecundũ Bar.in l.poſt legatum.§. amittere, nu.3. de his quib. vt indign.

15 Declara†ſi teſtator ſciebat eum eſſe creditorem, aut debitorẽ vt ibi, ſecus ſi neſciebat, aut verò creditum, aut debitum poſtmodum fuit contractum quàm conditum ſit teſtamentum, ſecundum Bal.in l.1. ff.de confir.tut.

Limita

415

16 Limita† ſecundo in matre,& auia,vt no.in Auth.ad hæc. C.quando mul. tut.offic.fungi poteſt,& tradit Ang.in §.actionum.num.72. Inſtit.de actio.

17 Limita† tertio in tutore datiuo ex inquiſitione quoniam pariter eius fides videtur approbata l.ſi à furioſo,in fin.de cura. furio.

18 Limita† quarto in dato hæreditati iacenti, vt ſupra diximus in ꝓxima pręced. qō.nu.40.

19 Limita † quinto,& vltimo quando modicum eſſet debitum, ſecundum Bald.in l.cum in eo,num.2.ff.de pact.

Quinto à tutela,& cura repelluntur nō in-
20 uenientes† fideiuſſorē, ſecūdū eundem Bal.in l.1.nu.4.C.quod cū eo, & hoc adeo verū eſt, vt ēt ſi velint iuratoriam cautionem præſtare non admittūtur,ſecundū Doct. in l.vulgo,de admi.tut.quinimo ſi dederint fideiuſſorē pauperē reſpectu facultatū minoris poterunt remoueri à tutela,& cura,vt not.in l.paupertas, de excuſ.tut. quāuis ſi de hoc non opponatur poſſint adminiſtrare l.mulier.C.de iur.dot.

Limita in tutore,& curatore teſtamētario,
21 † vt ſcilicet non teneatur dare fideiuſſorem, ſecundum Spec.in tit.de tuto. in princ. nu.5.

Sexto prohibētur tutores, & curatores eſſe
22 qui non habent in bonis † tantum, quantum minor,ſecundū Iaſ.in l.ſi cōſtante,nu.154.ff.

ſol.matr.& in l.fideiuſſor, in princ.nu.2. qui ſatiſd.cog.Philipp.Corn.conſi.17. viſo proceſſu, num.7. lib.2.
23 Limita † quando tutor, aut curator ſolus daretur, ſecus ſi cum aliis qui aliquid poſſiderent: Tunc enim pauper non repelleretur ab adminiſtratione rerum minoris l.1.C.de peric.tut.& §.1.Auth.vt differ.iud. Quinimo ſi eſt vir probus non obſtante quòd ſit inops poterit eſſe tutor,& curator, ſecundum Philipp. Corn.conſi.198.quamquam in hac conſultatione,nu.8.verſi.nec obſtat quod tertio loco
24 lib.1.& inſuper erit alendus † de bonis minoris, quando aliunde non habet unde ſe alat l.à tutoribus.§.ſi.de admin.tut.& tradunt clauſulam, in rubr.an iuri aliment.renunc.poſſ. nu.
25 55.Vlterius etiam ſalarium † ei conſtitui poterit per iudicem, ſecundum Bal. in l.1. nu.4. ff.manda.& hoc ex cauſa quando ſcilicet res minoris optimè geſſit,& iſtud erit in arbitrio iudicis, ſecundum Philipp.Corn.conſi.62.videtur prima facie dicendum propè fin. lib.4.
26 Septimo repelluntur excommunicati,† ſecundum Philip.Dec.in c.intelleximus, num. 56. de iudi.Ratio eſt, quia cùm ei non communicemus, interponere auctoritatem nequiret, ſecundum Lanfran.in repet. c.quoniam contra, cap.4.nu.17.de probat.

Octauo

Octauo repellũtur à tutela, & cura hi qui
27 in teſtamento dati ſunt † minori non retento in poteſtate, vt pûta quia erat emãcipatus, vel filius naturalis non etiam legitimus. l. 1. in prin. de teſta. tut. & tradit Cardin. Pariſ. conſi, 11. cum iſte infans, num. 8, lib. 2. Declara niſi confirmati ſint per iudicem l. 1. de confir. tut. tradit Spec. in tit. de tuto. in princ.

Nono remouetur à tutela, & cura qui reli
28 ctus eſt à matre filio cui ſolum legitimã † teſtamento aſſignauit, non meretur enim confirmari l. peto. §. in rem. de leg. 2. & tradit Ludo. Roma. in conſi. 188. in hac cauſa, num. 3. Quinimo etiam ſi in totum illum hæredem
29 † inſtitueret, nihilominus non ualet talis datio niſi confirmetur, ſecundum Bal. in l. mulier. ff. de confir. tut.

30 Decimo repellitur fœmina. † Ratio eſt, qa virile officium eſt tutelam, & curam gerere, ut not. in l. fœminæ. ff. de regu. iur. & Docto. alibi paſſim.

Amplia in tantum hæc uera eſſe, ut neque etiã mater poſſit dari tutrix aut curatrix per iudicem niſi prout iure uocatur, nõ autem ut extranea l. tutela plerunque, de tutel. & tradit Paul. Caſtr. conſil. 413. viſo dicto caſu nu. 2. lib. 2. In data autem prout iure dari debet re-
31 quiritur ut renunciet † ſecundis nuptiis, vel-

leiano

leiano,ſcilicet, & omni alii legum auxilio in ipſarum mulierum fauorem inducto, ſecũdũ Bar.in l.ſi quis ſub nu.15. de teſta.tut. quem refert & ſequitur Paul.Caſtren. d.conſi.413. poſt nume.2.

Vndecimo repellũtur qui non habẽt teſta-
32 mẽti † factionẽ l.teſtamẽto tutores, de teſta. tut.quod intellige de paſſiua,ſecundũ glo.ibi. cuius opin.cõiter à Doct. recepta eſt,& huic infertur filiosfa.poſſe eſſe tutores, & curatores,ſecundũ Philip.Corn. d.conſi.17. nu.14. lib.2.& licet ab hac regula quidam excipiantur,quos teſtamenti factionem ſimiliter paſſiuam contingit habere, quemadmodum mulier,& quidam alii de quibus ſupradictũ eſt, nihilominus hoc eſt ex aliquo accidẽti.filiuſfamil.autem quare tutor, & curator eſſe non prohibentur.ratio eſt,quia in his quæ publici iuris ſunt nõ curatur patria poteſtas l.nam quod §.fi.ff.ad ſenatuſconſul.Trebell.& l.ſiliusfam.ff.de his qui ſunt ſui,vel alie.iu.

Amplia quod dictum eſt de ſuppoſito poteſtati patris,ſcilicet filio, procedere in ſuppoſito poteſtati domini, & ſic ſeruo.nõ quod tanquam ſeruus ſit capax huius officii,ſed qa cum primus tutor,aut curator relictus eſt, libertatem aſſequutus videtur l.pen.§.cum igitur,C.de neceſſa.ſeru.

33 Duodecimo repellitur furioſus † §.furio-
ſus.Inſti.qui teſta.tut.da.poſſunt.

34 Decimotertio qui cauſam mutauit,†vt pu
ta quia de amico factus eſt inimicus, aut ex
diuite factus eſt pauper l.paterfam. in fin.ff.
de teſtam.tute.& quod ob inimicitiam inter
patrem minoris, & tutorem, & curatorem
contractam præfatis adminiſtratio remoueri
poſſit.tradunt Bart.& Doct.in l.tutor. §.ſi tu
tor,de ſuſpect.tut.& ſequitur Soc.Iun.conſi.
59.Circa primam dubitationem, nume.39.
libro tertio.

Decimoquarto datus à iudice teſtamenta-
35 rio, † vel legitimo exiſtente l.ſi tutor.§.1.de
tutel.& rat. diſtrah. ratio eſt, quia tutorem,
36 vel curatorem habenti † alias tutor,aut cura
tor dandus non eſt l.licet.C. in quibus cauſ.
tut.& §.interdum. Inſtit.de curat. tradit Car-
dina.Pariſi. conſil.125. viſo proceſſu, nume.
25.lib. 1.

Decimoquinto qui datus eſt à iudice non
habente ius dandi, vt puta quia eſt delegatus
37 †Præſidis.l.ius dandi,& l.mandante.ff.de tut.
& curat.dat.ab his.

38 Limita in curatore dato ad litem,†vt ſupra
in fin.proximę præcedentis q.dictum eſt, eo-
demq; modo nõ valet datio ſi minor ſub alte
39 rius iudicis iuriſdictiõe†maneat d.l.ius dãdi.

l.etiam,& ibi glo.de tutel.l.neque. C.qui da, tut.poſſunt l.fi.C.ubi pupil.educ. deb. & tradit Prac.Pap.in for.libel.quo agitur ad red d. rat.tut.uerſi.eidem Iacobo, nu.4.

40 Declara † prædicta locum habere in datiuo ſimplici,ſecus in legitimo quem conſtitueret iudex, licet enim eſſet ſub aliena iuriſdictione conſtitutus,tamen quia lex undique ſuam exercet poteſtatem,optimè aſſignatus dicetur l.fi.C.de præſcript.long.temp.& tradit Alex. in conſil.161. ſuper primo dubio, nume.6. cum ſequen.lib.5.

41 Decimoſexto qui ſub conditione † datus eſt l.actus legitimi, de reg.iur.

Declara in conditione quæ ſit extra actũ, ſecus ſi actui talis conditio ineſſet, quia diceret iudex do tutorem ſi ſatiſdederit: talis nãque conditio non uitiat tutoris dationem,ſecundum Philipp.Dec.in c.ſignificaſti,nu.32.

42 de elect.Ratio autem eſt,quia conditio † quæ ineſt tacitè actui ſi exprimatur non facit actũ conditionalem, ſecundum Alex.Iaſ.& alios in l.qui liberis,in prin. ff.de vulg.& pup.

Limita ſupra firmatam concluſionem procedere in tutore, & curatore qui ſit datus p iudicem,ſecundum Cardin. Pariſi. conſi.11. cum iſte infans, num.7.lib.2. ſecus in eo qui

43 eſſet datus in teſtamento, † is nanq; ſub qua-

cunque

cunque cõditione etiam extra actum dari poteſt, ſecundum Soc. Iun. conſi. 85. Conſideratis verbis, nu. 5. lib. 3. Ratio autem diuerſitatis inter vnum, & alterum eſt, quia quando teſtator dat tutorem, vel curatorem minori ſub conditione, non bene prouidet: vnde tũc ſuccedit prouiſio iudicis, qui conditione nondũ purificata de tutore, aut curatore prouidet, & ſic pupillus hoc caſu nũquam reperietur ſine tutore, aut curatore. at in eo qui ſub conditione per iudicem datur, ſecus eſt. Pendẽte enim conditione minor tutore, aut curatore carent: quod valde damnoſum eſſet minori cum de alio ſibi non prouideretur, ita tradit Ange. in §. ad certũ, in prin. Inſtit. qui teſta. tut. da. pñt.

44 Decimoſeptimo tutor, aut curator datus ex abrupto, & abſque cauſæ cognitione † ad requiſitionem matris tranſeuntis ad ſecunda vota: loco enim illius legitimus admittendus eſt, ſecundum Philipp. Dec. in conſi. 674. in teſtamento Bernardini, in fi.

45 Decimooctauo reijcitur incertè † datus, ſecundum Barto. in l. duo ſunt Titij. ff. de teſtamen. tut.

46 Amplia † in eo qui aliquo futuro euentu veniret certificandus, ſecundum eundẽ Bart. in l. quidam, de reb. dub. licèt valeat legatum incertè factum quoad perſonam exinde cer-

tificandam, vt no. in l. 1. de leg. 2. & tradit Io. Fabr. in §. tutor autem. Inſtitu. de legat. tamen ſecus eſt hoc caſu per rationem quam ibi præfatus allegat: & adeo verum eſt, ut declarationi alterius ſtari non debeat, ſecundum Bal. in d. l. quidam, de reb. dub.

47 Limita † primo in tutore, aut curatore incerto à teſtatore relicto, & à matre cõſcia voluntatis teſtatoris declarato: hic enim omnino confirmandus eſt, ſecundum Philip. Corn. cõſi. 210. repetito diuino numine, nu. 2. lib. 3.

48 Limita † ſecundo, & vltimò niſi ex cõiectu ris appareret de quo teſtator ſenſerit, ut puta propter amicitiam quã habebat magis cum vno quàm cũ alio, vel adſint aliquæ coniectu ræ de quibus in l. ſi ſeruus pluriũ. §. fi. de leg. j.

49 Decimononò ſurdus, † & mutus l. 1. §. mutus, de tutel. & hoc ſecundum Bar. ibi intelligitur ẽt ſi quis poſt tutelam, aut curam aſſumptam effectus fuerit mutus, & ſurdus. Iſtud tamen dictum Bar. (licet magna videatur eius auctoritas) non cenſeo verum, nec tenẽdum, eo quia tex. in l. poſt ſuſceptam. ff. de excuſa. tuto. permittit eum qui poſt aſſumptam tutelam effectus eſt ſurdus, & mutus poſſe ſe excuſare: ergo uidetur ſtare in eius arbitrio, vtrum velit ſe excuſare vel nè, ex quo non neceſſitatur, vt dicit Barto.

50 Nec dicatur iſtud verbum, Poteſt † exponẽdum eſſe pro Debet, vt exponitur in l.4.§.pe. ff.de dam.infec.in l.ſi mandauero.§.fi.Mãda. in l.ſi ex cauſa.§.nunc videndum, de minori. & paſſim habetur in iure, Quoniam reſpon. quòd verbum Poteſt regulariter denotat actũ volũtarium, non autem neceſſitatiuum, à qua quidem regula tunc recedimus quando uerba aliter verificari non poſſunt, l.quibus diebus.§.dominus ſeruo, & ibi Barto. ff.de conditio. & demonſtra.l.hæredibus.§.fin.ad ſena tuſconſul.Trebellia. l. fundus, qui locatus.de fund.inſtru.& l.mulier.§.1. de condit. inſtit. cum ſimilibus: in quo quidem caſu ad præſens non ſumus. Præterea hanc neceſſitatiuam expoſitionem hoc caſu faciendam eſſe minus ſuadet prælatum verbum, Poteſt, ex quo ſimpliciter, & abſque vlla negatiua ponitur, quæ ſi præcederet, tunc neceſſitatem importaret, ſecundum Ioann.Andr.in cap.1. de regu.iur.in 6.Prædictis accedat, quia ver-
51 ba legis † ſunt intelligenda, ſecundum tit.ſub quo ſita ſunt, ſecundum Bart.in l.Imperator. ff.de in diem adiect. Cum ergo d.l.1. poſita ſub tit.de excuſa.tuto.datur nobis intelligi, ut ſi velint poſſint illam continuare, & pariter ſi nolunt, ſe excuſare. Nec obſtat text. in d.§. mutus.negans mutum & ſurdum tutelam aſ-

ſumere poſſe, quoniam d.§.loquitur in terminis longe diuerſis, cum aliud ſit an quis tutelam, aut curam à principio aſſumere nequeat, aliud vt iam ſuſceptam amittat: faci-
52 lius enim aliquid impeditur fieri † q̃ quod factũ tollatur l.patre furioſo, ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iu.exemplum patet in furioſo qui
53 ſponſalia,†nec per verba de præſenti, nec de futuro contrahere poteſt, & tamen iam contracta tenent l.furor.ff.de ſponſal.& l.oratione.§.fi.de ritu nupt.Similiq́, modo ſuadetur alia ratione: Nam tutela,& cura non vitiatur
54 ſi peruenit†ad caſum à quo incipere non potuit,ſecundum Bart.in Auth.vt hi qui oblig. in princ.num.2.

55 Amplia,† ſurdum,& mutũ à principio datum non poſſe eſſe tutorem,nec curatorem,ét quod intelligeret ad motum labiorum. Ratio eſt, quia tutor, & curator debet audire quæ
56 fiunt,& audiri non dicitur† quod per ſenſum auditus non percipitur Bar. ad d.§.mutus.

57 Declaratur†præaſſerta concluſio procedere in eo qui penitus eſſet ſurdus, aut mutus, nõ autem in ſurdaſtro, aut mutaſtro l.fina. C.de legiti.hæred.

Vigeſimo repellitur à tutela, & cura, ad-
58 uerſa † valetudine impeditus l.2. §.his illud. C.quando mul.tut.offic.fun.poteſt, & tradit

Soc.

Soc.Iun.conſi.16.viſo themate,nu.25.lib.2.

59 Vigeſimoprimo repellitur Iudæus,† ſecundum Bar.in Rub.ff.de iuſti.& iur.& ſequitur addit.ad Bar.in l.ſpadonem. §.iam autem. de

60 excu.tut.Ratio † eſt,quia inter tutorem & pupillum,curatorem,& adultum adeſt nimia familiaritas,quæ interdicta eſt Chriſtianis cum Iudęis.c.ad hæc,de iudi.& c.nullus.28.q̃.1.

61 Vigeſimoſecundò qui teſtamento † nõ ſolẽni datus eſt,& ideò tutoris,aut curatoris extranei datio non ſuſtinetur vigore.§.ex imperfecto.l.hac conſultiſſima.C.de teſtam.& hoc ſecundum Barthol.Salyce. Philipp.Corne.& Curt.Iuni.ibi: quæ quidem datio licèt nulla ſit,tamen reuiuiſcit per cõfirmationem poſtmodum factam per iudicem ad quod omnino tenebitur,ſecundum Alex.cõſi. 140. ſuper teſtamento,num.2.lib.1.& probat Iul.Clar. in §.teſtamentum.q.10.verſ.ſecũdo infertur.

62 Vigeſimotertio prodigus.† Ratiò autem eſt manifeſta: quoniã qui nõ parcit ſibi quoad perſonam ſuam,minus alteri parcere creditur,ſecundum Soc.Iun.conſi.59. Circa primam,nume.41.lib.3.

63 Vigeſimoquarto maritus† prohibetur eſſe curator uxoris ſuæ l.maritus. C. qui dar.tut. poſſunt.& tradit Bald.in §.idem reſcriptum, Inſtit.de excuſ.tut.Philip.Corn. in conſi.20.

licet in præſenti, nume.4.lib.1.

Vigeſimoquinto,& vltimo repellitur à tu-
64 tela,& cura ille de quo eſt timor†ne dilapi-
det bona minoris: Nec vllatenus erit admit-
tendus etiam cum cautione, ſecundum Hiero.
Grat.in conſil.115. in præſenti cauſa, nume.
31. prima par.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Pupillus indiget tutore.*
2 *Tutor principaliter datur perſonæ.*
3 *Tutorem habenti tutor non datur.*
4 *Limita primò.*
5 *Limita multis modis remiſſiuè.*
6 *Tutor non datur illi qui non ſit remanſurus ſui iuris.*
7 *Limita quando pater diſſiparet omnia bona filij.*
8 *Curator quibus dari debeat?*

Q. IIII.

QVæro quibus tutor aut curator da-
ri debeat. Quoad primam dic quod
1 †pupillo.§.eſt aut.Inſtit.de tutel.
& quidem iſte tutor principali-
2 ter†datur perſonæ,l.in copulandis.C.de nup.
& tradit Iaſ.in l.ſi quis in fundi vocabulo,nu.
46.ff.de leg.1.quę quidem perſona debet eſſe
impubes, aliàs datio redditur nulla.l.Sciæ e-
greſſi,de tut.& cura.dat.ab his.

Secundò nō habenti tutorem: eo quoniam
habenti

3 habenti tutorem † alius tutor dandus nõ eſt, l.licet. C.in quib.cauſ.tut.

4 Limita † quod proximè dictum eſt, quãdo fuerunt dati plures teſtamento, & tamen vnus ex his remouetur, aut decedit, tunc poterit dari alius tutor quantumcunque pupillus tutores habere dicatur, ſecundum Corne.conſil. 175.in præſenti conſultatione, in princ.& nume.8. lib.3.

5 Limita † multis aliis modis, vt per Specu.in titu.de tuto.§.generaliter, nu.8. Adde tamen quod quando pupillus habet tutorem impeditum, in eius locum datur ſibi coadiutor, ſecundum Bart.in l.ſolet, num.3.de tutel.& iſte quidem tantum durat quantum neceſſitas.l. neque.C.de procurat.

6 Tertio, & vltimo, tali dari debet † qui nõ ſit recaſurus in patris poteſtatem. l.fi.in prin.C. de curat.furio.& tradit Iaſ.in l.more, nu.45. ff.de acquir.hære.Philipp.Dec.in repet.l.bonorum, num.11.C.qui adm.& pulchrè Soci. Iun.conſi.77.viſo puncto.nume.92.lib.3.& Philip.Corn.conſi.55.Reperio, nu.8. lib.2.

7 Limita † quando pater diſſiparet omnia bona filii: Tunc enim propter malos mores patris dari poſſet curator bonis pupilli, intelligendo prout vult Bart.in l.in quæſtione, nu. 2.C.de ſentent.paſſ.

8 Circa ſecundum principale dubium, † vide ſupra quæſtio .2. latiſſime.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Tutor, aut curator nō datur ab eo qui aliquem non retinet in poteſtate.*

2 *Minores xxv. ann. etiam poſſunt dare tutores, & curatores teſtamento.*

3 *Datiui tutores, & curatores non aſſignātur niſi per iudicem ordinarium.*

4 *Poteſtates terrarum poſſunt dare tutores, & curatores, declara num. 6.*

5 *Cautela pro iudice dante tutorem, aut curatorem.*

7 *Notarij etiam dant tutores, & curatores.*

8 *Iudex uolens dare tutores, aut curatores in caſu exiſtentiæ matris, debet eam citare.*

Q. V.

QVAERO, à quibus poſſint dari tutores, & curatores. Reſpon. quod ſi loquimur de his qui teſtamento relinquuntur, & quidem tales

1 non ab aliis dari poſſunt, niſi ab his † qui habent illos in poteſtate l. 1. & l. naturali. ff. de confir. tut. & hoc ſufficit, tutores teſtamento

 aſſi-

2 aſſignantibus, Nec refert an ſint † minores xxv. anno. l. 3. §. quamuis, de admin. tuto. Datiui verò decernuntur per iudicem habẽtem
3 iuriſdictionem ordinariam † non delegatam, ſecundum Bar. in l. 1. in prin. ff. de tuto. & curat. dat. ab his. Alex. & Iaſ. in l. 1. de iuriſd. omnium iudi. idem Iaſ. & Philipp. Dec. in l. 1. de offi. eius: Non obſtante eo quod dicit Bar. in l. inter tutores, nu. 5. de admin. tut. vbi aſſeuerat competere iure magiſtratus, & tamen intelligitur accedente iuſſu Præſidis, ſecundum eundem Dec. in d. l. 1. num. 4.

Dantur etiam per iudices ciuitatũ qui vul-
4 gari ſermone nuncupantur Poteſtates † terrarum, ſecundum Bar. in l. 1. de tut. & cura. dat. ab his. In iſta autem datione maturè procedant, ut ſcilicet detur aliqua perſona idonea, aliàs teneretur iudex pupillo ad intereſſe propter inſufficientiam tutoris, ut per Philipp. Corne. conſi. 163. viſo ſupraſcripto ſtatuto,
5 num. 6. lib. 4. & ideo cautus ſit iudex † vt faciat citari conſanguineos, & amicos minoris à quibus ſe informet de idoneitate, vt ibi per eum: & ſi plures concurrant magis idoneum eligat, ſecundum eundem Corne. conſi. 284. in præſenti conſultatione, nu. 5. lib. 3.
6 Declara † prædicta vera eſſe quando tutor, aut curator dandus eſſet pupillo, aut adulto

laico,

laico, ſecus ſi clerico: tunc enim daretur à iudice ordinario eccleſiaſtico, ſecũdum Carol. Ruy. cõſi. 89. quamuis copioſe. in prin. lib. 5.

Vlterius poſſunt etiã dari à tabellionibus
7 †habentibus poteſtatem ordinariam à Principe, vel à comite Palatino, ſecundum Ange. in §. actionum, nu. 70. Inſtit. de actio. qui omnes prædicti facultatem hanc dandi tutores, habentes, in caſu exiſtẽtiæ matris ad tutorem
8 dandum deuenire non debent † niſi ea citata: quo facto ſi apparebit eam eſſe negligentem, iudex dabit tutorem legitimo non exiſtente, ſecundum Bar. in l. tutor, nu. 4. ff. de tut. & curat. dat. ab his. & in Auth. matri, & auiæ, ad fi. C. quando mul. tut. offi. fun. poteſt.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Tutor, & curator etiam in eccleſia dari poteſt.*
2 *Item diebus feriatis.*
3 *Declara.*
4 *Amplia.*

Q. VI.

QVæro, an tutor, & curator quocunque loco, & tempore dari poſſit: Circa
1 primum reſpõ. † quòd ſic: Ratio eſt, quia cum

ſit

ſit actus pietatis in quocunque loco pio, religioſove explicari poteſt, l. qui habet. §. quoties, de tutel. & tradit Panormit. in c. cum eccleſia, num. 6. de immuni. eccleſ. & Bald. in l. nemo, num. 10. C. de ſacroſan. eccle.

2 Quoad ſecundum pariter affirmatiuè dicẽdum eſt. ſ. ꝙ quouis tempore † etiam feriato dari poſſint, ſecundum Spec. in tit. de ferijs. §. ſequitur, nu. 8. Bar. in l. nec mandante. §. dari. ff. de tuto. & curat. dat. ab his. Bald. in l. actus, num. 3. C. de ferijs, licet contrarium in l. 1. de iuriſd. omn. iudi. (idem Bal. ſibi more ſuo parum conſtans) ſenſerit.

3 Declara † in eo qui dandus eſſet ſine inquiſitione ſecundum Ang. in §. Appellantur. nu. 31. Inſtit. de except.

4 Amplia † ita declaratam conclusionem procedere etiam in diebus feriatis in honorem Dei, & Sãctorum ſecundum Bal. in l. qui habet. §. quolibet nu. 1. de tutel. Ang. in l. 1. in princ. ff. de ferijs, & Alber. de Roſ. in l. 2. e. tit.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Iudicis decretum requiritur quando tutor, & curator accipit adminiſtrationem rerum minorum. limita 1. nu. 3. limita 2. nu. 4.*

2 *Verbi Publicè ſignificatio quæ ſit?*

5 *Teſta-*

5 Teſtatoris uoluntas pro lege habetur.
6 Inuentario deſcribendæ ſunt res minorum per tutorem, & curatorem.
7 Inuentarium quàm primum conficiendum eſt.
8 Inuentario non omnia apponens tanquam ſuſpectus remouendus eſt.
9 Limita.
10 Inuentarium non conficiens, multas patitur pœnas.
11 Donatio an præſumatur quando in inuentario bonorum minoris tutor aut curator apponit aliquam rem ſuam.
12 Cõſuetudo excuſat a nõ confectione inuentarij.
13 Inuentarium nõ conficit curator ad litẽ datus.
14 Item nec datus ad vnum articulum tantùm.
15 Item nec is cui per teſtatorem remiſſio facta eſt.
16 Limita primò.
17 Limita ſecundò.
18 Limita 3. & vltimò.
19 Rationum liber per tutorem & per curatorem confici debet.
20 Præſumptio eſt contra tutorem aut curatorem qui dicit perdidiſſe librum, quòd maliciòſe occultauerit.
21 Liberati a reddenda ratione quid operetur?
22 Tutor aut curator iurat minori utilia facere & inutilia prætermittere.
23 Satiſdatio legitima per tutorem, & curatorem offerri

offerri debet: aliàs proceſſus uitiabitur nu.24.

25 *Limita.1.*

26 *Limita 2,*

27 *Limita 3.*

28 *Limita 4. & vltimò.*

29 *Defenſionem pro minori ſuſcipiendi promiſſionem tutor, & curator dare debet.*

30 *Bal. maxima auctoritas.*

31 *Pecuniam minoris tutor & curator non debet teneri otioſam.*

32 *Fœnerari an teneatur tutor, & curator.*

33 *Tutor & curator debet eſſe diligens in rebus minoris æquè ac in rebus ſuis.*

34 *Declara.*

35 *Negocia minoris tutor & curator celeriter expedire debet.*

36 *Auctoritas per tutorem & curatorem præſtanda eſt in caſu expediente minori.*

37 *Præceptoribus tutor, & curator mercedes conſtituere debet.*

38 *Pupilli uel adulti uita a quibus ſeruari debeat?*

39 *Mater tutelam, aut curam filiorum aſſumere uolens, quid facere debeat?*

40 *Limita, ut ad iſta non teneatur ſi fuit teſtamento relicta.*

41 *Exceptiones contra tutores, & curatores non tantum ante litem conteſtatam, ſed etiam poſt opponi poſſunt.*

Q. VII.

QVæro quæ requirantur, vt tutor, & curator poſſit adminiſtrare? Reſpon. quòd plura. In primis, ut res minoris eum Iu-
1 dicis decreto † accipiat. l. fi. C. arb. tut. qui tex. licet ſimpliciter à Docto. allegatus, nec aliter inductus eorum intentionem probare nõ videatur, cum in eo tex. de iudicis decreto, ne quidem verbum vllum: rectè tamen animaduertendo probatur eorum dictum ponderan-
2 do dictionem Publicé †, quæ quidem iudicis decretum præſupponit l. fi. ff. vt in poſſeſ. leg. & tradit Bal. in l. orphanotrophos. C. de epiſ. & cle. & in l. facultas. C. de iur. fiſ. lib. 10. vbi aſſerit quod vltra iudicis decretum requiritur vt per ipſum decernatur adminiſtratio: Non enim debet adminiſtrationem propria auctoritate occupare, etiam quòd datus fuerit in teſtamento quod nullum inualiditatis patiatur defectum. l. 4. vbi not. ff. de aucto. tut. & l. fin. §. illo procul dubio. C. arb. tut. & tradit Paul. Caſtr. in conſi. 356. poſtquã iſti. nu. 4. lib. 1.
3 Limita † primò in matre cui ipſo iure à lege tutela defertur, nec iudicis decretum requiritur, ſecundum Philip. Corne. conſi. 164. Videtur in hac conſultatione, in prin. lib. 4.
4 Limita † ſecundò, & vltimò quãdo per teſtatorem

ſtatorem fuit diſpoſitum, vt propria auctoritate adminiſtrationem aſſumeret, ſi vellet, hoc
5 caſu, quia teſtantis volũtas † pro lege habetur
c. vltima voluntas. 13. q. 2. & §. diſponat. Authen. de nuptiis, aſſumere poterit tutelæ & curæ adminiſtrationem abſque eo quod per iudicem decernatur, vt per Carol. Ruyn. conſi. 126. quamuis ille, in prin. lib. 5.

Secundò requiritur vt huiuſmodi rerum vt ſupra acceptarum tutor, & curator confi-
6 ciat † inuentarium. l. tutor qui; & l. rationes.
ff. de adminiſtra. tuto. l. fin. C. arbi. tut. & tradit Bar. in l. j. nume. 5. ff. de cura. furio. Pract. Papi. in for. libel. quo agitur ad redd. rat. tut. verſi. & curatores erant. num. 5. Ludo. Rom. conſi. 425. quoad primum, poſt princip. Philipp. Corn. conſi. 238. Reperio ſuperiori anno, nume. 12. lib. 4. vbi loquitur in fortioribus terminis, ſcilicet in teſtamentario. Philip. Deci. conſi. 178. in cauſa quæ proponitur, in princ. Cardin. Pariſ. conſi. 84. concluſiuè, nume. 19. lib. 1. Soc. Iun. conſi. 148. in cauſa hæredum, nume. 5. lib. 1. Durant. de arte teſtan. tit. 7. caut. 3. in prin. vſq; ad nu. 4. Et tutor qui non facto inuentario adminiſtrat, vt ſuſpectus remouendus eſt, ſecundum Philip. Corn. cõſ. 175. in preſenti cõſultatione, nu. 4. lib. 3. Si verò plures ſunt tutores, aut curatores, oẽs

confi-

conficiunt, ſibiq; imputet qui nõ confecerit, Non enim poſſunt cogere cõtutores, aut con curatores ad dandum ſibi copiam, ſecundum Bar. in l. actus. ff. de admini. tuto. Iſtud autem
7 quamprimum †conficiendum eſt, l. tutores, la ſecunda, vbi not. C. eod. titu. & hoc fit vt ipſi poſſint adminiſtrare, cum ſit quòd ante inuentarii confectionem adminiſtrare nequeunt, ſecundum Bald. in l. ſi tutor. C. in quibus cau. Matth. Afflict. deciſ. 285. Balij & tutores, nu. 22. & quod per ipſos fit nullum eſt, ſecũdum Philipp. Corn. cõſi. 136. viſo puncto, in prin. lib. 3. Thob. Non. conſi. 108. viſo inſtrumento Pacis, nũ. 14. & ideo prius nec conuenire, nec conueniri poſſunt, ſecũdum eundẽ Corn. conſi. 207. videtur prima facie, poſt nume. 4. lib. 3. licèt bene fructus ante illius confectionem vendere poſſint, ſecũdum Bar. Bal. Ang. Alex. & cæteros Doct. in l. procuratorem. C. de procura. cum ſit quòd in his quæ dilationẽ non recipiunt tutores, & curatores plenè diſponere poſſint, & hoc procedit etiam in fructibus qui biennio non corrumperẽtur, ſecundum Doct. in l. fi. ff. de tuto. & curat. qui ſatis non dede. in quibus vendendis non requiritur aliter iudicis decretum, ſecũdum Bal. in l. ſancimus. §. omnem, in prin. C. de admin. tuto. & quidem generaliter quęcunque ſunt vtilia explicant,

plicant ſecundum Bar.in l.tutor qui.col.fi.ff. de admin.tut.& l.legitimos.de legit.tut. quinimo de neceſsitate tenentur ea ad finem perducere quæ dilationem non recipiunt ſecundum Carol.Ruyn.conſi.108.Viſo inſtrumento.nu.13.lib.1.In confectione ergo inuentarij nihil ex his † quæ apponenda ſunt, omittere debent ſecundum Bar. in l.1. ſolent.ff.de offi.præfe.vrb. aliàs ut ſuſpecti remouebuntur ſecundum Benincaſ.de Paupert.q.9.ſpituali.10.nu.52. ex quo dolo omiſiſſe præſumuntur ſecundum Hieron.Grat.in conſi.25. Videtur hæredes Iacobi.nu.6.ſecunda par.

7

8 Limita † niſi ex aliqua legitima cauſa venirent excuſandi,vt puta ſi tempore quo conficitur inuentarium illæ res omiſſæ, fuiſſent ſibi occultæ ſecundum Panor. conſi.73. Ieſu Chriſti nu.7.lib.2. Debet ergo inuentarium recte fieri, ne præfati doloſam ſuſpicionem incurrant.l.3.§.tutores.ff.de ſuſpect.tut. non minus quàm hæres qui nec ipſe inuentarium conficiens ſuſpicionem furti rerum hæreditariarum incurrit iure communi ita præſumente.§.ſancimus. Anch.de hæred.& falcid. quamuis aliàs recte confecto inuentario non teneantur ſi tempore quo tutelam vel curam aſſumpſerunt erát valde pauperes, ac inopes, tempore autem finitæ tutelæ & curæ reperi-

rentur diuites, & multa bona poſsidere. Iaſ. enim hoc caſu præſumit eos de ſuo acquiſiuiſſe, non autem de bonis minorum, cum nõ prætermiſerit facere quicquid lex ſibi mandat. l. ſi defunctus. C. arb. tut. & tradit Franc. Crem. inter conſi. Alex. conſi. 62. Sereniſsimus. nu. 13. lib. 4. quæ quidem præaſſerta iuris præſumptio cum ſit liquidiſsima probatio. l. ſi tutor. C. de peti. tut. & habetur per gl. in l. licet Imperator de lega. 1. operabitur ꝙ eo caſu quo inuentarium recte confectum
10 non eſt, iudex poſsit pluribus pœnis † dictos tutores, & curatores afficere: & primò ſubijcere eos poterit torturæ ſi res hæreditariæ in quibus inſtitutus eſt minor non reperiuntur, ſecundum Ludo. Rom. conſi. 118. quoad primum quo quæritur. nu. 3.

Secundò detinebunt eos in carceribus. d. §. tutores. quam pœnam ſubibit etiam mulier fauore tutelæ & curę ſecundum Bar. in Auth. matri & auiæ. C. quando mul. tut. off. fun. poteſt. licet aliàs non ſubeat, ut in Auth. ſed hodie. C. de offi. diuerſ. iud.

Tertiò, perpetuæ infamiæ nota afficient iure ſuadente. l. fi. C. arbi. tut.

Quartò, & ultimò, aduerſus eos iurabitur in litem per maiorem effectum tanquam contra doloſos ſecundum Soc. ſen. conſi. 159. in

præſenti

præſenti conſultatione.col.1.lib.2. Cardin. Pariſ.conſi.21.Viſo teſtamento nu.53.lib.2. æſtimando.ſ.litem quanti ſua intereſt innentarium non fuiſſe confectum propter res & bona quæ amiſſa apparent,ſecundum glo.in l.1.§.officio uerſ.tenebitur.ff.de tut.& rat.di ſtrah.ſequitur Alex.conſi.74.in cauſa,& lite nu.2.lib.7. Soci.Sen.conſi.46. Cum in præſenti nu.4.lib.1. Lud.Goza.conſi.17. prima facie,nu.9.Carol.Ruyn.conſi.29.plura proponuntur. nu.12.lib.5. Quoad agendum tamen, non eſt neceſſe ut perfecerint; Poſſunt enim cum primum illud inchoauerint agere, ſecundum Panor. in c.ex tenpre nu.5. de tẽp. ordi.Sed modò occurrit pulchra dubitatio,
11 ſcilicet ſi ultra res minorum ſuas † quoq, ponunt in inuentario, an cenſeantur illas præfatis tacite donaſſe. Ad hoc videatur Soci.Sen. præalleg.conſi.159.in princ. Andr. Alciat.in tract.præſumpt.ſecunda par.nu.13. cum concord.ſupra ſirmatam autem concluſionem.

Limita quando in loco adeſſet conſue-
12 tudo † non conficiendi inuentarium,tunc.n. non cõficiens excuſabitur ſecundum Panor. in c.ex parte.nu.6. de appellat. ubi ponit hoc pro admodum ſingulari, & not.dicto in practica,ſequitur ſum.Armil.in uer.tutor nu.4. Limita ſecundò in tutore, & curatore da-

13 10 † ad lites ſecundum Bar. in l. tutor qui. nu. 5. de admin. tut. in l. etſi ad ſpecies. ff. rem pup. ſal. fo. in l. 1. nu. 5. de curat. bon. dan. & in l. ſi vacantia nu. 21. C. de bo. vacan. lib. 10. Simile firmat in dato ad unum articulum tan-
14 tùm † veluti ad adeundum uel quid aliud, quamuis cautius eſſe, inquit, ſi conficeretur.

Limita 3. & ultimo, in eo cui per teſtato-
15 rem inuentarij confectio remiſſa † eſt, ſecundum Doct. communiter in l. nemo poteſt de leg. 1. Bal. in l. cum. §. titius, ff. de cond. & demonſtr. per tex. in l. fin. C. arb. tut. & hoc non tamen procedit in teſtamentario cuius fides per teſtatorem approbata eſſe cenſetur in Inſtit. de ſatiſd. tut. in princ. ſed etiam in legitimo, & datiuo ſecundum glo. in l. tutores. in uer. publicatum in fi. C. de admin. tut. Iaſ. in d. l. nemo poteſt in prima lectura. nu. 51. & in ſecunda nu. 70. & Franc. Rip. ibi nu. 82.

Declaratur præcedens limitatio locum habere tunc, & eo caſu quando ſ. teſtator expreſſe prohibuit fieri inuentarium ſecundum Barthol. Saly. in l. fi. per illum tex. C. arb. tut. Ang. in §. præterea. num. 52. Inſtit. de except. ubi hoc pro valde not. tradit dicens multos etiam peritiſsimos in hoc erraſſe, ſequitur Franc. Rip. in d. l. nemo poteſt, num. 85. Durant. de art. teſtan. tit. 7. caut. 4. num. 2. Iul.

Clar.

Clar. in §. teſtamentum. q. 66. uerſ. quoad tertium.

16 Sublimita † primo niſi appareret noua cau ſa quæ non fuiſſet cognita teſtatori quòd. ſ. talis remiſsio eſſet dannoſa minori: Tunc. n. cogi poteſt tutor, & curator per iudicem ad inuentarium conficiendum ſecundum Franc. Aret. conſi. 22. diligenter, & mature. poſt nu. 5. Philip. Dec. conſi. 349. conſuluit. nume. 5. Aym. Crauet. conſi. 190. quod in præſenti. nu me. 6. prima par.

17 Sublimita † ſecundò, quando adeſſet præiudicium creditorum ſi non conficeretur inuentarium ſecundum Bal. in l. fin. §. cum igitur. C. de iu. delib. licèt ſecus eſſet ſi ſolummodo legatarijs præiudicium afferret: iſta nanque non eſſet cauſa legitima, & ſufficiens ad impediendum uoluntatem teſtantis cum illis potuerit non ligare ſecundum Paul. Caſtr. in d. l. nemo poteſt. & tradit Alex. conſi. 82. Perſpectis his. nu. 15. lib. 2.

18 Sublimita † tertiò, & ultimò, quando adeſſet ſuſpicio quòd tutor & curator ſupprimēt res minoris. Tunc enim iudex haberet iuſtam cauſam ſi recederet a voluntate teſtatoris ſecundum Bal. in l. fi. C. arbi. tut. & Ange. conſi. 114.

Tertiò principaliter requiritur vt li-

brum † rationum conſcribat in quo omnia data,& accepta,redditus & exitus,& quæcunque adminiſtrauit, deſcribat.l.1.§.officio.ff. de tut.& rat.diſtrah.l. ſi quis ſub.de condit.& demonſt.l.ſi ſtatu liber.§.fi.de ſtatu lib.tradit Bal.conſi.353.præſupponendum.lib.1.Lud. Rom. conſi.118. quoad primum, in ſecundo dubio.Franc.Aret.conſi.31. Conſiderata diligenter.ſub nu.6.uerſ. Nam per librum. Hieron.Grat.conſi.23.in cauſa illuſtrium comitum nu.8.1.par.& conſi.105.caſus hic rarus eſt.nu.10. ſecunda par. & ſecus faciendo dicitur doloſus, & contra eum poterit in litem iurari ſecundum Thob.Noni.conſi.67.Viſis his,nu.2. Cui quidem libro ſtabitur de expenſis factis pro minore quando ſunt ueriſimiles, ac etiam maior pars illarum uerificatur ſecundum Philip. Corn.conſi.81. in hac conſultatione.num.9.lib.4. Et hæc quidem uera ſunt ſiue producantur ab eo, ſiue ab eius hæredibus, loquendo ſecundum de paruis & nõ de his quæ ſunt magni momenti ſecundum Andr.Alcia.de præſump.reg.3.præſumpt.4. num.6. ſcribendo autem redditus, & fructus quos reponit pro minori in eius bonis ſecundum Bar.conſi.150. cum prædicta.ad fi. Pet. de Anch.conſi.317.ex prædictis,ſpecialiter, & non generaliter facere debet, dicendo a

quibus fructus percepit, quot, quo loco, & loci loco: ſimiliter expenſas debet nominatim, & ſpecifice deſcribere pro quibus.ſ.expendit. Aliàs ſi generaliter & permixte prædicta faciet, dabitur contra eum iuramentum in litem.l.1.§.officio, & ibi Bart.& Bal.ff.de tut.& rat. diſtrah.Soci.Sen.d.conſi.159.nu.3. cùm concord. per Matth. Aff. decis.360. inter Marcú. nu.2. Et ratio eſt, quare iſta ſpecificatio ſit neceſſaria illa eſt, ſ.ne poneret ad rationem pupilli aliquid indebitè, ſecundum Bal.in l.Stichus.§.tutor.ff.de condict.indeb. Huiuſmodi autem librum taliter confectum diligenter cuſtodire debet: & ideo dicenti ſe confeciſſe poſtea perdidiſſe non creditur etiã cum iuramento ſecundum Hieron. Grat.d. conſi.23.nu.20.prima par. Imò eſt præſum-
20 ptio † contra ipſum quòd malitioſe occultauerit, niſi probet caſum quomodo amiſit. ſecundum Soc. Sen. d.conſi.159.nu.5. Quinimo fortiùs iſtum librum rationum cum ipſius tutelæ & curæ adminiſtratione reddere tenetur etiam non requiſitus ſecundũ Doc. communiter in clem.quia contingit.de relig. domi.Philipp. Dec.conſi.178.in cauſa quæ proponitur.in princ.Card.Pariſ.d.conſi.21. nu.55.lib.2. & ſi quid reddita ratione de datis, & receptis remanet penes tutorem, aut cu

ratorem,reſtituendum erit, ſecundũ Philipp. Corn.conſi.62.videtur primá facie,nu.4.lib. 4.Rõnem aũt ſi non ſufficiẽter reddiderit, ad iterum reddendum cogi põt.l.quoties. ff.qui ſatiſd.cog.& l.qui per ſalutem. de iureiur.

Limita prędicta non procedere in eo cui ꝑ teſtatorem legata eſt liberatio à reddenda ratione.Talis.n.remiſſio operatur,vt ſcrupulo-
21 ſa inquiſitio† tantũ remota videatur, nõ autẽ tollitur quo minus rõnes ſint reddẽdæ,& reliqua reſtituenda, vt not.in l.quidã decedens, in prin.ff.de admini.tut. & l.ſi ſeruus vetitus, de leg.1.& ideo tanquã doloſus ad oĩa poteſt conueniri quæ penes eum reperiuntur de rebus minoris,cũ ſit quod huiuſmodi liberatio à culpa non à dolo tueatur, ſecundum Cardi. Pariſ.d.conſi.21.nu.58.& Philip. Corn.pulchrè in cõſ.313.ĩ hac cõſultatione. nu.2.li.1.

22 Quartò requiritur,vt iuret † vtilia minori facere,& inutilia prætermittere.§.fi. Auth.vt hi qui oblig. & hoc generaliter intelligendũ eſt in quolibet tutore, & curatore quãuis de iure Cod.erat hoc ſolum diſpoſitum in curatore furioſi.l.de creationibus. C.de epiſ.aud. & l.fi.§.& ſi quidem.C.de cura.furio.

Quintò requiritur, vt legitimam offerat ſa-
23 tiſdationem†.ſ.rem pupilli ſaluam fore, ſecũdum glo.& Bar.in l.legitimos.ff.de legit.tut.

Bal.

Bal.in l.1.rem pup.ſal.fo. Aliàs neq; procuratorem,neq; actorē in iudicio facere, neq; p ſe ipſum comparere pōt,& ſi cōpareret, pro-
24 ceſſus† redderetur nullus, ſecundum Sebaſt. Vant.in tracta.de nullit. in rub.de nullit.ſnīæ ex defectu inhabil.ſeu mād. cōpar. nu.128.& ante hāc ſatiſdationē nō admini ſtrat,niſi tem pore peritura, ſecundū Bald.in l.tutor qui,in prin.C.de tut.& cura. qui ſatis non dede.

25 Limita† primò in tutore, & curatore teſtamētario,ſecūdū Philip.Cor.cōſi.198.Quanquam in hac conſultatione,ſub nu.8.verſi.licet ēt ſi non dediſſet,lib.1.Ratio eſt,nam cum ſemel approbatus fuerit pro idoneo, & ſufficienti à teſtatore, nō eſt amplius vt ſuſpectus cogendus ſatiſdare, ſecūdum Soc.Iun.conſi. 5.viſa reſolutione.num.2.lib.4.

26 Limita† 2.ī eo cui remiſſa eſt rō à reddēda rōne adminiſtrationis,ſecūdū Phil.Corn.cōſ. 173.Circa primū cōſulta.articulū.nu.3. li.3.

27 Limita† 3.ī dato ex inqſitione,ſecūdū Bar. in §.fi.nu.9.Auth.vt hi qui oblig. q̄uis hodie oīs datiuus ſatiſdat.§.nos autē.Inſtit.de attil. tut.& tradūt Doct.cōiter ad.l.ſi nemo.§.hoc edictū.ff.de teſta.tut.exceptis tantū caſibus.ſ. qñ mater dat filio curatorem.l.1. C. de cōfir. tut.ac ēt quādo tutor, & curator eſt locuplex l.teſtamento, circa fin. ff.de teſtam.tut.

Decla-

Declaratur tamen iſta limitatio locum habere quãdo.ſ.tutor, aut curator à maioribus iudicibus daretur:ſatiſdare enim tunc nõ tenebitur, licet ſecus ſit ſi ex minoribus fuerit datus licet cũm inquiſitione l.1. §. ſi curatores. ff.de magiſtrat.conuen.l.pen. C.de tut.& curat.qui ſatis non dede.

28 Limita† quarto, & vltimò in legitimo qui eſſet multum fidelis ex hoc enim remittitur ſatiſdatio, ſecundum Bal. in l.tutores, in ſecundo not.ff.de legit.tut. & Iaſ.in l.iubemus.nume.13. C.de iudic.

Sextò requiritur vt promittat defenſionẽ
29 †pro minore ſuſcipere l.fi.§.defenſionem.C. de admini.tuto.tradit Bald.in l.legitimos, in princ.ff.de legit.tuto.Paul.Caſtr. conſi.356. poſtquam iſte tutor, nu.4.lib.1. Ioan.Bapt. Ferret.conſi.312.Magnifica D Marietta,nu. 12.2.par. Nec ſufficeret,ſi promitteret vtilia facere, & inutilia prætermittere, niſi pariter defenſionem polliceretur, ſecundum Barto. Paul.Caſtr. Alex.Iaſo.& alios in l.prætor.ff. de nou.ope.nunc.Mattheſ.not.107.nota tex. ſingularem ubi teſtatur antiquos practicos in hoc erraſſe obſeruãtes quòd loco promiſſionis defenſionis,ſufficeret præaſſerta promiſſio,ſcilicet utilia facere, & inutilia prætermittere,vt ibi confirmat Gabr.Sarayn.in addit.&

hoc

hoc nullam habet difficultatem:Quamuis au
30 tem Bal. †(cuius tanta videtur eſſe auctori-
tas,vt quando illius diuiſionem habemus,vl-
terius non videatur laborandum, ſecundum
Philipp.Deci. conſil.65. pro tenui facultate
mea,ad fin.) contrarium dicatur tenuiſſe ubi
ait nihil referre quod ex æquipollētibus fiat.
c.tua,de cõſangui.& affini.l.certum.ff.ſi cert.
peta.nihilominus Bal.non ita loquitur:Cum
enim dicit iſtam defenſionem poſſe per uerba
æquipollētia promitti,optime effatur.ex hoc
tamen non dicit quod iſta verba utilia facere,
& inutilia prætermittere,æquipolleant pro-
miſſioni defenſionis,nec eſſet verum,licet hoc
diceret,ſecundum Alexan.in d.l.prætor, & in
conſi.129.Ponderatis his, nu.3.lib.1.

Septimò requiritur, vt quēadmodum eius
patrimonium prudenter collocat, ita debet de
pupillari facere,& ideo debet talium pecuniā
31 †in prædiorum emptionem conuertere: nec
refert ſi apponat pactũ de retrouendendo:ſuffi
cit enim quòd emat,ſecundũ Curt.Iun.conſi.
146.præſupponitur in facto,nu.3. 2.par.aut
mercatori eam dare ad honeſtũ lucrum l.fin.
§.vlt. C.de adminiſtr.tuto.fœnerari enim non
32 tenebitur † hodierno iure.tex. eſt in Auth.no
uiſſimè.C.eod.tit.Si tamen dederit,cuius futu
rum ſit lucrum,ponit Bart.in §.quoniã,nu.3.
& 5.

& 5. Auth. vt hi qui oblig. In relatis ergo duobus caſibus pecuniam minorum conſtituere debet minorum quod non faciẽs ad intereſſe vti negligens conueniri poterit, ſecũdum Ludo. Roma. conſil. 28. viſa facti ſerie, in princ. Nec audiendus erit aliquo pacto ſi allegauerit ei datum non eſſe modum prudentis collocationis, maximè ſi res ſuæ melius geſtæ repeciantur l. tutor ſecundum dignitatem. §. non eſt. ff. de adminiſt. tuto. & ratio eſt, quia nõ mi
33 norem in † rebus minoris quàm in propriis diligentiã adhibere debet. l. à tutoribus, co. ti.
34 Declara † prædicta locũ habere in caſu dubio, ſecus in caſu claro videlicet quando pecuniam minoris collocare nequiuit, ſuam uerò ſic: Hoc enim caſu non dicitur in culpa ſi vtilitatem ſuã prætulit utilitati minoris nę aliàs officium ſuum eſſet ſibi damnoſum, ſecũdum Bar. in d. §. non eſt, limita prædictam requiſitum non procedere quando modica eſſet pecunia l. ita autem. C. de admin. tut. vel ſaltem eam mutuat ſine decreto, ſecundum Bar. in l. ſi ex legati, num. 5. de verb. oblig.
35 Octauo requiritur vt negocia † minoris celeriter expediat: & ſi ipſe ſolus non poſſit, ea diligentibus perſonis, non autem deſidioſis, & negligentibus committat. l. ſi procuratorem. §. ſi tutores. ff. mandat. & l. nam & ſeruius.

uius.§.fina. de negoc.geſt.

Nonò actui minoris, vt expedit, auctorita-
36 tem † præſtare debet l.ſi tutor nolit.de aucto. tut. & ideo inuigilandum eſt, vt in caſu quo minori hæreditas defertur, bene aduertat an minori expediat agnoſcere, aut repudiare.l.ad pupillam tit.præcit.& hoc ne culpę obnoxius iudicio tutelæ, vel curæ teneatur l.quicquid. C.arb.tut.

Decimo ſi non habet magiſtrum gratis minori edocentem, conſtituere debet mercedem
37 alicui præceptori, † & eam quidem iuxta facultates minoris. Ratio eſt, quia non tantum rebus verùm etiam moribus dantur tutores, & curatores l.in copulandis. C. de nupt.& §. certæ.Inſtit.qui da. tut.poſſunt.

38 Vndecimo aduertere debet, vt vita † minoris à criminibus, & res ab iniuria impiorum ſeruentur c.1.12.q.1.& ideo tutores, & curatores puellarum raptarum poſſunt occidere raptores in ipſo actu deprehenſos, ſecundum Bal.in l.raptores, nu.2.C.de epiſ. & cler.ſi autem ipſi fuerint deprehenſi ſtuprare minorem plectuntur pœna deportationis & cõfiſcationis bonorũ l.vni.C.ſi quis eam cuius tut.fue. Bal.in l.ſi tutor.nu.1. C.ad leg.Iul.de adulte. cum concord. per Iul.Clar.in pract.crim.§. fornicatio.num.21.cuius deportationis loco

ſucceſſit decapitatio,ſecūdum Auguſt.ad An ge.de maleſi.in ver.falſario,nu.48.

39 Duodecimò requiritur in matre,† & auia vt volētes aſſumere tutelam filiorum vel nepotum reſpectiuè,renūcient ſecundis nuptiis, velleiano ſenatuſconſul.& omni alij legū auxilio in mulierū fauorem inducto, ſecundum Bar.Ang.& Salyc.in Auth.matri, & auiæ.C. quando mul.tut.offi.fun.poteſt:& hoc ſtatim cum accipiunt tutelam faciendum eſt: Non enim ualeret talis renunciatio quæ fieret ſequenti die,ſecundum Præpoſi. in cap.ex parte,col.pen.de appella.

40 Limita † niſi prædictæ mater & auia fuerint relictæ tutrices, aut curatrices teſtamento,quoniam de opi.quæ conſuetudine ſeruatur,non tenentur iſtis hoc caſu renunciare,ſecundum Nicol.Boer.q.124.teſtator in teſtamento,nume.13.Et iſta quæ ſupra dicta ſunt, propter multa expedit ſcire, & maximè quia in litis initio de omnibus iſtis tutori, & curatori opponitur,eo quod in tutelæ, & curæ aſſumptione in aliquo iſtorum ſit defectum de

41 quibus non tantum ante, † ſed etiam poſt litem conteſta, ratio haberi poteſt, ſecundum Robert.Marant.de ordi.iud. 6.part. 9.membro,& in 4.par.16.diſtin.nu.52.

SVMMA

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Tutoris appellatione an ueniat curator.*
2 *Curatoris appellatione an ueniat tutor.*
3 *Curator non datur impuberi.*
4 *Error an uitiet dationem curatoris.*
5 *Furioſus, aut mentecaptus tunc quis dicetur quando curatorem habuerit.*

Q. VIII.

QVæro, an tutoris appellatione veniat curator: & è conuerſo, an curatoris appellatione veniat tutor? Circa primum affirmatiuè
1 reſpō. †eſt tex. eſt in l. pater Seuerinam. §. conditionum uerba. ff. de condi. & demonſt. quē dicit multum not. Iaſ. in l. quod dicitur. num. 12. de verb. oblig. in l. ſi quis in fundi vocabulo, num. 46. & in l. qui quartam, in fin. princ. ff. de lega. 1.

Secundo verò caſu ſimiliter vno uerbo di-
2 cēdum eſt, quod curatoris † appellatione non veniat tutor, ſecundum Bar. & alios in l. tutores. §. 1. de admin. tut. ubi prędictorum rationem vide, & ex hac regula (vt res ad practicā redigatur) infertur, non ualere dationem cu-
3 ratoris factam ei qui ſit impubes † cum eius

perſona

perſona indigeat tutore, vt ſuprà firmatũ eſt:
4 & ſi fuit erratũ, vitiatur datio.†ſed quid ſi fuit erratum in propriis curatorum ſpeciebus, vt puta quia fuit datus curator, vt furioſo qui in veritate erat prodigus, & vti prodigo qui in rei veritate erat ſurdus, & mutus, & eiuſmodi. vitiabitur ne talis datio ? Circa quam peruestigationem Iuriſcõſultiſſimorum hinc inde dicta reperiuntur adeo vt videatur difficile cognitu quæ nam opi. ſit magis attendenda, tãta eſt doct. perplexitas, vt per Docto. in l. is cui bonis. ff. de verb. oblig. concludens tamen cũ Ioan. de Imo. concordando opi. ſ. quòd ſi iudicatus prodigus, aut ex aliis de quibus ſuprà dictum eſt contradixit ſentẽtiæ, & tunc fit irritatio dationis propter contradictionem, & quia curatoris appellatione non venit ſpecies de qua non fuit cogitatum, aut verò non fuit contradictum, & tunc tenet curatoris datio quàm diſtinct. Imo. in d. l. is cui bonis ſequuntur recentiores ibi: Dubium. n. non eſt quòd primo caſu non tenet taliter facta datio curatoris ex quo fuit erratum, & errans nõ conſentit. l. non idcirco. C. de iur. & fac. igno. Secundus quoq; caſus verus eſt ſi quis velit probare quod aliquis ſit furioſus, ſufficit vt dicat eum
5 habere†curatorem, ſecũdũ Philip. Corn. cõſi. 21. viſa dicta repudiatione cũ concord. lib. 2.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Teſtamentarius tutor, & curator præcedit quẽ cunque, etiam matrem.*

2 *Mater ſtatim poſt teſtamentarios locum habet.*

3 *Legitimus tutor poſt teſtamentarium, & matrẽ.*

4 *Tutelæ deferantur per conſequentias hæreditatum.*

5 *Ciuitas etiam illa dici poteſt, quæ hodie caret epiſcopo, & tamen antiquitus habuit.*

6 *Datiuo locus eſt omnibus deficientibus.*

7 *Confirmatus tutor, uel curator qui ſit teſtamento datus, teſtamentarius, non datiuus eſt.*

8 *Teſtamentario deficiente cui erit locus.*

9 *Cuive deficiente matre?*

10 *Cui deficiente legitimo?*

11 *Cui demum deficiente datiuo?*

Q. IX.

QVæro, quo ordine deferatur tutela, & cura. Reſpon. quòd in primis locus
1 eſt teſtamentario † ſi extat, qui non tantùm legitimo, ſed matri præfertur, ſecundum Philipp. Corn. conſi. 168. in præſenti. nu. 12. lib. 2. Soci. Iun. conſi. 85. conſideratis uerbis. nu. 13. libr. 3.

2 Secundò locus eſt matri, † in qua procedit tutela anomala ſiue irregularis, & hæc ſtatim

poſt teſtamentarium admittitur ſecundum eundem Soc.iun. poſt d.nu.13. & iſta minimè cogi poterit ad iſtud officium ſuſcipiendum,ſicut coguntur legitimi tutores, ut nót. in Auth.matri & auię.in ver.permittimus.C. quando mul.tut.offi.fun. poteſt. qua ratione uolens tutelam aſſumere,dicitur habere filios in poteſtate ſecundum Philipp. Dec. in c. ex parte il ſecundo, in primo not. de Appellat.

3 Tertiò ſuccedit legitimus † tutor, & quidem proximior, quemadmodum proximior
4 ad hæreditatem † vocatur ſecundum eundem Dec.in conſi.16.& diligenter. in prin.& Bal. in l.meminimus.nu.3.C.de legi.hæred. Hinc eſt,quòd ſi per ſtatutum agnati præferantur cognatis queadmodum extat in ciuitate mea, ſequitur quòd agnati pariter in tutela præferentur,ſecundum Anchar..in c.1.uerſ. quid ſi lex prouidit. de conſtit. quamuis etiam quòd non adſit tale ſtatutum ſemper deferatur tutela ad agnatos excluſis cognatis,ſecũdum Bal. in l.1.in princ.C.de legit.tut.& hoc intellige ſecundum glo.in l.1.in ver. conſanguineis. ff.eo.tit. ad quam adde Philipp. Corn. conſi. 281. præmittendum eſt. in prin.lib.1.qui licèt videatur aduerſari dictis Bal.recte tamen intelligendo ſunt concordes.

Limita hæc non habere locum in matre,

Ratio

Ratio eſt; quia hodie mater non datur tutrix propter hæreditatem, ſed reſpectu affectionis quam habet ad filios Auth. ut ſine pro hib.ma.deb.circa princ. Vnde ſi extaret ſtatutum excludens matrem, quemadmodum pariter extat in patria mea in reformatione Carlina, ſuper qua conſuluit Soc. iun. in conſi. 141. Viſis reformationibus.lib.3. non ex hoc excluderetur mater a tutela per rationem prædictam, ut tradit Philip.Corn.conſi.101. Videtur prima facie. per totum lib.3. vbi conſuluit ſuper ſtatuto ciuitatis Fulginatenſis, & pulchre Philipp.Dec.conſi.16. Nec mereris quòd patriam meam Hiſpelli nuncupauerim ciuitatem, eo quòd Epiſcopum non habeat. Nam cum priſcis temporibus habuerit, ut pro certo dici a maioribus audiui, adhuc re-
5 tinet nomen ciuitatis † vt not. in extrauag. qui ſint rebell. in princ. in uerſ. Lombardiæ.

6 Quartò, & vltimò locus eſt datiuo † ſecundum Philipp.Corn.d.conſi.281. in princ. lib.1. Ang.Inſtit.de attil.tut. in princ. nec habet locum niſi poſt prædictos. l. ſorores. vbi not. C. qui da.tut. poſſunt. habetur per Alex. conſi.161. ſuper primo dubio, num.2. lib.5. Soc.iun.d.conſi.16.nu.10.lib.2.

Conſtat autem tutorem confirmatum præferri legitimo, ſecundum Bar. in l.1. num.2.

ff.de pecul. Ratio autem eſt,quia iſte cõfirma-
7 tus dicitur teſtamentarius † non datiuus: ergo non mirum ſi legitimo præferatur: ſi enim datiuus dici poſſet,ſequeretur legitimum, ſecundum eundem Bar.in l.2. C.de confir.tut.& ſequitur Alex.conſi.140.ſuper teſtamento,nu.4.lib.1.ubi de communi atteſtatur, & in iudicando dicit ab ea nullo modo recedendum, quamuis bene antequã iſte confirmetur,alius à iudice dari poſſet.l.3. eod. tit.

8 Sed pone extinctum eſſe teſtamẽtariũ † cui nã erit locus legitimo,an datiuo? Diſtingue, ꝙ aut morte caſſata eſt tutela, & tunc peruenitur ad legitimum,& hoc procederet quãdo vnus eſſet tutor teſtamentarius. Quãdo verò aliquo eorum decedente aliqui remanerent, ſi quidem ſunt ſufficientes,vt ex ſe ipſis gerere poſſint,alia non fiet prouiſio:ſin autem de datiuo prouidebitur.l.ſi quis ſub.in fin. ff.de teſta.tut. aut verò iſte teſtamentarius tutor ſe excuſauit,ſeu vt ſuſpectus remotus eſt,& tunc pariter ſuccedit datiuus, ſecũdum glo.in.l.1. in fin. C.de teſtam.tut.

9 Quod tutelam † anomalam,dic quòd quando mater tranſit ad ſecunda vota, in eius locum ſufficitur legitimus,niſi ipſa antè adiuerit iudicem,vt alium daret tutorem,ſecũdum Bartol.in dict.l.ſi quis ſub. columna finali.&

Paul.

Paul. Caſtren. conſilio. 127. ex capite, nume. ſecundo. lib. 1.

10 Deficiente uerò legitimo † ſerua diſtinctionem ſuprà allegatam quoad teſtamentarium.

11 Vltimò circa datiuum † concludas, quòd illo deficiente peruenitur ad legitimum ſi extat, ſin autem ad alterum datiuum, ſecundum Barto. in dict. l. ſi quis ſub. columna ſecunda. vbi quoad omnes tutelarum ſpecies ſuas reaſſumit diſtinctio. quas (ne ad inſtar Ange. in §. quod autem. Inſtitut. de legiti. agna. tut. videar nudus tranſcriptor) conſultò prætermiſi.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Excuſationes à tutela, & cura intra quinquaginta dies tutor, & curator proponit, ad proſequendum habet quatuor menſes, illi quinquaginta dies connumerantur.*

2 *Excuſare ſe amplius quis non poteſt acceptata tutela, & cura: limita remiſſiuè, numero 5.*

3 *Excuſationes qua forma tutor, aut curator proponat.*

4 *Excuſationes plures proponenti ſufficit, ut unã uerificet.*

6 *Excuſationes à tutela & cura, multæ ſunt.*
7 *Cautela ut excuſatio non reddatur nulla.*
8 *Confirmari ſe non permittat qui inutiliter datus eſt: excuſatio enim poſtmodum nõ recipietur.*
9 *Cautela an detur, ut quis indiſtinctè, & omni caſu ſe à tutela & cura excuſet.*

Q. X.

QVAERO, quomodò proponẽdæ ſint excuſationes à tutela, & cura? Reſpõ. quòd in primis tutor, aut curator nominatus debet venire
1 ad iudicem intra quinquaginta † dies, ſecundũ Spec. in tit. de tuto. §. ſi autem. nu. 8. Ang. in §. qui autem. nu. 4. Inſtit. de excuſ. tut. & Panor. conſi. 90. Omnipotentis Dei, numc. 4. lib. 2. Ad proſequendum autem excuſationem propoſitam habet quatuor menſes in quibus illi quinquaginta dies cõnumerantur. l. quinquaginta. ff. de excuſa. tut. & tradit glo. in d. §. qui autem. aliàs intra dictum tempus non ſe excuſando videtur tutelam vel curam acceptare, ita
2 vt amplius ſe excuſare † non poſſit. l. ſi pater. §. oportet, eod. tit. vt enim non videatur acceptare debet ab adminiſtratione ſe abſtinere, ſecundum Curt. Iun. conſi. 29. habita diligenti conſideratione, num. 6. 1. par.

Debet

3 Debet ergo excuſationem proponere,† vel cautius dicere dationem nullam, & ſi aliqua eſt excuſationem proponere, ſecundum Bart. in l. qui teſtamento. §. item quæro. num. 6. tit. alleg. & quidem rectè faciet, ſi plures allegauerit, nec ſibi præiudicabit ſi non omnes proba-
4 uerit, cùm ſufficiat, vt vnam † tantùm uerificet, ſecundum Ang. in §. qui autem . il primo, num. 5. Inſti. de excuſ. tuto. facilè itaque à tutela, & cura nondum ſuſcepta quis ſe aliquo iuris opportuno remedio excuſare poteſt: ſed tamẽ ſuſceptam regulariter non dimittet, per rationem quam ponit Dyn. in l. 1. in princ. ff. de admini. tuto.

5 Limita† prædicta in caſibus quos ponit gl. in l. verum. §. ex facto, in ver. deponere. de mi-
6 nor. Cauſæ autem excuſationum hæ ſunt † ſcilicet ſi quis ſit cæcus, ſurdus, mutus, furioſus: nam non tantum hi ſe excuſant à ſuſcipienda, verùm etiam à iam ſuſcepta. l. poſt ſuſceptã. de excuſ. tut. item excuſatur pauper, l. paupertas. eod. titu. Item abſens cauſa Reipublicæ. l. non ſolum. tit. cit. & §. Item qui Reipublicæ. Inſtit. eo. Item ſenex qui ſit maior ſeptuaginta annis. l. 2. in prin. eo. & §. item maior. Inſti. eo. Item inimicus capitalis. §. item ſi propter. Inſtit. eo. Item Philoſophi, Grammatici, cæteriq; liberalibus artibus operam nauãtes. l. ſi

duas.§.philoſophi.ff.eo.item habentes litem cum minore.l.ſi vt allegas. C. eod. item plures liberos habens.ſ.tres in Vrbe, quatuor in Italia,& quinque in Prouinciis. Inſtit.eod.in princ. item qui geſſit tres tutelas, vel curas.l. tria onera. la prima. ff.eod.item infirmus.l. non ſolum. §.fin. eod. Item miles emeritus.l. ſed & milites.eo: item exbanniti d.l.§.ſcribit autem.qui quidem vltra quod à tutela,& cura excuſantur,ſunt etiam immunes,vt non teneantur petere tutores, aut curatores minori,eo quod propter bannum impediti ſunt, ſecundum Bal.in l.planè. nu.4. ſæpius alleg. tit.de excuſa.tuto.& præaſſertæ excuſationes breuiter his verſibus continentur:

Cæcus,mutus,ſurdus,furioſus,.pauper et abſes,
Senex,inimicus,Philoſophus,Grammaticusq;
Qui litem,& liberos habet,pluresq; tutelas
Geſſit,& infirmus,miles,bannitus ab Vrbe
A tutela queunt accipere immunitatem.

Illud autem animaduertendum eſt,quòd ha-
7 bens prædictas excuſationes † non poteſt propria auctoritate ſe tutela, vel cura exonerare prætextu alicuius prædictorum:ſed hoc iudici debet denunciare, vt.ſ.det curatorem, vel coadiutorē.l.ſolet,& l.ſi quis alicui. §.ſi man datum.ff.manda.not.in.l.1. C.de tranſact. & pulchrè habetur per Paul. Caſtr. in cōſi.301.

ad

ad bene examinandum.nume.5. libro primo. Hi enim ideo dantur,vt excuſatio non reddatur nulla tanquam lata contra minorem indefenſum: & hanc practicam per tutores, & curatores eſſe obſeruandum tradit Mattheſ. not.135.nota practicam. ſubdens circa hoc Aduocatos ſæpe erraſſe, & tanquam utilem commendat elegans.I.C.do.Gaſp.Caball.ad conſtitu.March.lib.5.cap.9.a.num.7. Ad illud tamē aduertat tutor, & curator, vt ſi inu-
8 tiliter† datus ſit,non promittat ſe confirmari: Ratio eſt, quia non poſſet ſe poſtmodum excuſare,ut no.t.in.l.Caius.de excuſ.tut.

Limita,niſi confirmatus fuerit inuitus:Tūc enim non clauditur ſibi via ad excuſationem allegandam,ſecundum Barto.in l.ſcire etiam oportet.§.qui autē.tit.præcit. Sed pone, quis non habet excuſationem legitimā,eſt ne cau-
9 tela † aliqua,vt inuitus quis non cogatur ſuſcipere tutelam,vel curam? Dic ſecūdum Bartho.C.pol.caut.16.quòd ſic, procurando.ſ. vt non reperiatur aliquis qui velit pro eo fideiubere.Sed hanc tanquam doloſam non ꝓbo,etiam quòd hoc non detegentur quando non adeſſent aliquæ circunſtantiæ. Malitiis enim nullo modo eſt indulgendum.l.in fundo,verſi.neque enim.cum ſimilibus.ff. de rei vendicā.

SVM-

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Adminiſtrationem tutores, & curatores habēt in ſolidum.*
2 *Auctoritatem quiſque interponit meliori modo quo poteſt.*
3 *Limita in reſolutione tutelæ.*
4 *Adminiſtrationem iudex uni tantùm decernere poteſt.*
5 *Declara cauſa ſubſiſtente.*
6 *Negligi ſolet quod communiter poſſidetur.*
7 *Segnius expediunt commiſſa negocia plures.*
8 *Cautela pro non adminiſtrantibus.*

Q. XI.

QVæro quibus ex tutoribus, & curatoribus adminiſtratio deferatur? Reſp.
1 quod hanc poteſtatem habent † inſolidum. l. fin. vbi Bal. C. de aucto. tut. idem Bald. in l. 1. in princ. C. ſi ex plur. tut. Ang. conſi. 56. Quidam. Franc. Aret. conſi. 66. viſo pũcto. col. 3. & ideo quiſque videtur interponere auctori-
2 tatem meliori modo † quo pōt, ſecundum Panor. in c. ad probandum, in fiñ. de re iud. & in c. prudentiam, num. 14. de offi. deleg. Hoc tñ non ſemper verũ eſt, & ideo qñ eſſemus in ca-
3 ſu per quem tutela, & cura finiretur † aliud di-

 cendum

cẽdum eſſet: Nam tunc oẽs debent cõſentire. d.l.fin.Iſto autẽ caſu excepto, generaliter hoc
4 procederet: poſſet.n. iudex†vni tantũ admini ſtrationem decernere.l.ſi plures. la prima. ff. de admi.tut.& l.decreto.§.fi.ff.eo. tradit Bal. in l.legitimos.§.in legitimis.ff.de legit.tut.&
5 hoc facit iudex ex cauſa†qñ.ſ.alij ſunt impediti, ſecundum Bart.in d.§.in legitimis, nu.2.& certè videtur, vt plurimũ, melius vni tantũ administrationem cõmittere: expedit.n.minori vt res eius per pauciores adminiſtrentur, cùm
6 naturale vitium ſit negligi†quod cõiter poſſi detur.l.2.poſt princ. C.qñ & quib.quar.par.
7 lib.10.& vulgare dictũ eſt quòd ſegniùs†expediũt cõmiſſa negocia plures. Illud etiam ignorandum non eſt, ꝙ etiam hi qui non adminiſtrant tenẽtur ſi malè per eum (cui administratio eſt cõmiſſa) res geſta ſit.d.l.ſi plures,
8 in prin.Caueant igitur†non gerentes, vt ſi adminiſtrantem malè in rebus verſari videant, illum tanquam ſuſpectum remoueri curent d.l.ſi plures.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Tutor, aut curator datus filijs in genere, an cenſeatur datus filio ignorato.*

2 *Voluntas teſtantis ſectanda eſt, ſicut uenator ſequitur leporem.*

3 *Poſthumi appellatione quid propriè ueniat.*

4 *Tutor*

4 *Tutor uel curator datus poſthumis, an competat impropriè poſthumis?*

5 *Tutoris & curatoris datio eſt cauſa fauorabilis.*

Q. XII.

QVAERO, an tutor, & curator datus filijs in genere cenſeatur datus filio ignorato. Dic quod licèt Doct. in l. Titius. ff. de verb. obl. videantur inter ſe inuicem pugnare, tamen caſus iſte (vt mea fert opi.) nullam habet dubitationem ex quo eſt deciſus per Iuriſconſ. in l. ſi quis ita. §. ſi quis cum ignoraret. de teſta. tut. vbi dicitur tutorem filijs in genere reli-
1 ctum, filio † quem teſtator ignorabat ſe habere, datum non cenſeri: & certe fieri poteſt, qđ Doct. qui cõtrarium cenſuerunt, non aduerterint ad illum text. vt videtur annuere Iaſ. in d. l. §. Lucius. nu. 6. Ratio eſt, quia voluntas te-
2 ſtantis ſectanda eſt † ſicut venator ſequitur leporem, ut habetur a Bar. in l. 3. C. de lib. præter. quæ quidem voluntas cum in præſenti caſu nõ interuenerit, facit vt filio ignorato tutor, aut curator datus non uideatur, quantunuis improprientur verba fauore dationis tutoris, & curatoris. Exẽplum; ſi datus ſit tutor aut curator poſthumis, licèt poſthumi vera

appel-

3 appellatione † veniat tantùm natus poſt humationem, ſeu mortem patris.l.3.in princ. verſ.poſthumos.ff.de iniu.rup. & irrit.fa.te-
5 ſta. tamen comprehenditur poſthumus † improprie dictus ſecundum Alex.in Rubr.ff.de lib. & poſthu.nu.5. Iaſ.in l.Gallus. in princ. nu.52.eo.tit. & ratio eſt hoc caſu,quia in teſtamentis lata ſit interpretatio, maximè in fa-
5 uorabilibus,ut eſt cauſa tutorum dationis † & curatorum:qua ratione non tantũ nato,ſed et naſcituro dari poteſt.l.ſi quis filiabus. de teſta.tut.& tradit Iaſ.in l.qui filiabus.nu.11.de lega.1. Dummodo ergo ſit ſpes quòd aliquis exiſtat vel futurus ſit, ſuſtinetur datio tutoris, & curatoris non propria: ſecus ſi nulla adeſſet ſpes, ut diximus ſupra de filio ignorato.

SVMMA RERVM CAPITA.

2 *Legatarius non acceptans tutelam, aut curam, legato priuatur. limita. nu.6.7. & 8.*
2 *Amplia etiã ſi teſtator fuiſſet aliàs relicturus.*
3 *Contrarium tamen ut verius firmatur.*
4 *Doctores plerunque aues imitantur.*
5 *Correctum quod expreſſe non eſt quare ſtare prohibetur?*
9 *Aequiparati ſunt in iure miles armata, & cœleſtis militia.*

Q.

Q. XIII.

QVAERO, an tutor,uel curator cui aliquid relictum eſt, tutelam, aut curam non acceptans, priuetur legato? Circa hoc cõmuniter Doc.
1 dicũt quod de iu. nouiſsimo Auth. venit † priuandus, ſecundum Iacob. de Beluiſ. in §. his igitur. Auth. de hæred. & falcid. quem ſequuti ſunt Bar. Bal. Alex. Iaſ. & cæteri in l. ſi legatarius. C. de lega. idem Bal. in l. qui tutelam. ff. de teſta. tut. & tradit pulchre Carol. Ruy. conſi. 49. quantum ad id. in princ. lib. 2.

2 Amplia, † iſtam opi. procedere etiam ſi teſtator fuiſſet aliàs relicturus, ſecundum Lud. Roma. conſi. 235. quod primum. col. 1. Phil. Deci. conſi. 192. in caſu propoſito. num. 4. & de communi teſtatur Soarez in theſ. recept. ſententiarum, in verſ. tutor, nu. 323. quorum omnium opi. fundata eſt in d. §. his igitur.

3 Contrariam † autem opi. puto ueriorem, & (ni fallor) in iudicando, & conſulendo tenendam. & licèt grauis exiſtimationis ſint Doct. ſupra ex aduerſo citati, tamen quia Do
4 cto. † plerunque aues imitantur, quæ præuolantem ſequuntur, nec aliter perpendentes rationes cum alijs tranſeunt, ut per Philip. Dec. conſi.

conſi.499.in cauſa.num.12.ideo de hoc non eſt curandum. Intrepide igitur concludas quod quandò teſtator erat aliàs relicturus, ob hoc quis non priuabitur, eò quòd tutelam aut curam non aſſumpſerit, ut eſt tex.apertus in l.Neſennius, uerſ. non ſemper.ff. de excuſ. tut.& licet dicatur tex. hunc de iu.nouiſsimo Auth.fuiſſe correctum, tamen hoc ibi expreſ
5 ſe non dicitur: ergo quare † ſtare prohi betur? l.præcipimus,C. de appellat. cum ſimilibus: & durum quidem uidetur, ut ligatæ eſſent ma nús tectatori quo minus poſſet de ſuo ad libi tum diſponere. Corrigerentur enim iura dicentia uoluntatem teſtantis quoad diſponendum de rebus ſuis haberi pro lege. §. diſponat Auth.de nupt. Non inficior tamen quòd difficile ſit cognoſcere quæ nam fuerit mens teſtantis,ſ.an uoluerit etiam non aſſumpta tutela, & cura deberi legatum: ſed poſito quòd clara ſit, ut præſupponunt Docto. præcitati, non uidetur modo aliquo dubitandum quin debeatur legatum ſtante uoluntate teſtantis.
6 Limita † primò iſtam principalem conclu ſionem, niſi legatum huiuſmodi eſſet alteri re ſtituendum, ſecundum Ludo. Rom.in Auth. ſimiliter ſpeciali, 35. circa ultimas uoluntates.C.ad leg.Falci. Limita † 2.in uſufructua-
7 rio: fauore enim alimentorum præſumēdum

eſt

eſt onus non fuiſſe impoſitum ob iſtud legatum, ſecundum Carol. Ruyn. conſi. 38. Viſo
8 teſtamento, nu. 4. lib. 2. Limita † tertiò, & vltimò in milite. l. ab adminiſtratione. C. de legat. Bal. conſi. 356. licèt allegatum. in princ. lib. 4. Ang. conſi. 166. ſi teſtator, poſt princ. Hieron. Grat. conſi. 84. arbitror. circa fin. 2. par. Et ratio eſt, quia lex prohibet eum eſſe tutorem, & curatorem. d. l. ab adminiſtratione. vnde in caſibus qui a voluntate legis dependent, non priuatur quis legato propter recuſatam tutelam, & curam. d. §. his igitur. Simile dicendum eſt in clerico qui dicitur miles cœleſtis militiæ, & in iure paſsim habetur
9 ęquiparatos eſſe † milites armatæ, & cœleſtis militiæ ſecundum glo. in l. miles. in princ. ff. de re iud. Andr. Barb. in c. Odoardus. de ſolu. Præterea in clerico militat eadem ratio quæ in milite, ergo eadem iuris diſpoſitio adeſſe debet. l. adigere. §. quamuis. de iu. patr. Clerici enim aſſumere tutelam, & curam etiam ipſi prohibentur: ergo non debet obeſſe: & iſta ſunt multũ not. quia in facto ſæpe contingũt.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Tutela, uel cura teſtamentaria ſimplex à die aditæ hæreditatis defertur.*

2 *Condi-*

2 *Conditionalis purgata demum conditione.*
3 *Legitima locũ habet ſtatim cũ a lege defertur, et ideo ſtatim petat ſibi adminiſtrationẽ decerni.*
4 *Datiua ſi acceptatur, quamprimũ defertur; ſed ſi reſpuitur, tenetur tutor aut curator poſt tem pus non uerificatę excuſationis. nu. 5.*

Q. XIIII.

QVAERO, quo tempore incipiat deferri tutela, & cura? Circa teſtamẽtariam dic, quòd cũ duob. modis dari ſoleat, duplex quoq; eſt adhibenda inſpectio. Prima eſt, qñ tutor, & curator fuit ſimpliciter datus, & tunc a dic
1 aditæ hæreditatis † defertur. ut not. in l. ſi nemo. ff. de teſta. tut. Ad adeundam tamen hære ditatem, quia ſine tutoris auctoritate fieri ne quit. l. potuit. C. de iu. delib. dabitur tutor ſecundum Bar. & Doct. in d. l. ſi nemo. Secunda eſt inſpectio quãdo. ſ. fuit datus ſub cõditione
2 aliqua, & tunc purificata cõditione † incipiet eſſe tutor, & curator, ideoq; eo tempore excu ſationem proponere debet, quando eam ſuſcipere nolit, nõ autem cum creatur. ſecundũ Bar. in l. ſi cui legetur. in prin. nu. 19. de le. 1.
3 Circa legitimũ † dicas, quòd ſtatim cum a lege defertur ſibi tutela, & cura, ſtatim eſt

obligatus ad petendum ut ſibi per iudicẽ administratio deferatur, aliàs de neglectis interim tenebit.l.ſi ſororis.C.qui da.tut.poſſunt. Quantum aũt ad datiuum diſtingue, q̃ aut ſtatim acceptat,& tũc ſibi ſtatim defertur ad-
4 miniſtratio. † Aut verò eam reſpuit, & tunc poſt tempus non notificatæ excuſationis te-
5 netur. † & hoc intellige in caſu quando ſine inquiſitione ſit datus. Nam ſi cum inquiſitione daretur, non prius ſibi adminiſtratio deferretur quàm per iudicem fuiſſet de illius idoneitate pronunciatum. ſecundum Bar.in l.tutores.ff.de confir.tut.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Litem gerit tutor, & curator cum aduerſario minoris.*
2 *Tutor, & curator, an minor in lite cõueniatur.*
3 *Liti curator datus in ea plenam habet adminiſtrationem, non tamen poteſt tranſigere.*
4 *Litem calumnioſam præfati non eligant.*
5 *Cõpromittere tutor, et curator põt ĩ caſu dubio.*
6 *Declara.*
7 *Subdeclara.*
8 *Limita.*
9 *Litis qualibet parte auctorari debet tutor & curator, & num.12.*
10 *Contrahere minoris nomine ille dicitur, qui ſuper*

per re ad eum pertinente ſe immiſcet.

12 *Litis quilibet actus fundandus eſt in perſona tutoris & curatoris.*

13 *Inuentarij de confectione ſi tutori, & curatori opponatur, quid faciendum ſit.*

14 *Cautela pro tutore, & curatore, ut eligat Aduocatum peritum.*

15 *Litem male tractans tutor, & curator, ſolus in penſis condemnatur.*

16 *Expenſas in iudicio factas regulariter luit minor, non tutor & curator.*

17 *Cautionem iudicatum ſoluendi non præſtant in lite tutor, & curator.*

18 *Limita in not. caſu.*

19 *Cautionem de iudicio ſiſti præſtare tenetur tutor, & curator.*

20 *Culpa alterius tertio nocere non debet.*

21 *Iuramentum calumniæ tutor, & curator recipit etiam minore conuento.*

22 *Amplia in not. caſu.*

23 *Iuramentum calumniæ tutor, & curator ſubire compellitur.*

24 *Iuramentum ſimiliter ueritatis.*

25 *Limita.*

26 *Iuramentum an tutor, & curator deferat aduerſario minoris?*

27 *Actionem minori competentem ſolus tutor, aut curator cedere nequit.*

28 Pactumque de non petendo minimè facit.
29 Tutor, & curator dicitur dominus, & habere mandatum a lege cum libera.
30 Tutor & curator tenetur minori utilia facere, & inutilia prætermittere.
31 Donare res pupilli non poteſt, limita primò nu. 33. limita 2. nu. 35.
32 Donare eſt perdere & ſpecies furoris.
34 Patrimonium minoris diminuere poteſt tutor, & curator pro ſalute ipſius.
36 Delictum etiam remittere poteſt.
37 Declara.
38 Limita.
39 Pacem facere poteſt tutor & curator de iniuria minori, aut eius patri illata.
40 Declara limita. nu. 42.
41 Tutori omnia iure adminiſtrationis competunt quæ minori expediunt.
43 Tutor, & curator pro defenſione honoris pupilli aut adulti, poteſt omnia bona illius obligare.
44 Procuratorem conſtituit tutor, & curator poſt litem conteſt. nõ ante. Amplia nu. 48. & quæ ſit ratio. num. 50.
45 Tutor ſiue curator dicitur dominus, & quomodo hoc intelligatur. nu. 47.
46 Procuratorem qui conſtituant?
47 Cautela ut conſtituatur per tutorem, & curatorem procurator ante litem conteſt. ſeu talis

qui ante litis conteſt. præſit negotijs minoris.

51 *Procuratorem an ſolus tutor, et cur, remoueat?*

52 *Contrahere quã pfati poſſint cũ minore? & n. 61.*

53 *Auctoritatem quoque præſtant in mutuo.*

54 *Emere quo caſu poſſint res minoris.*

55 *Auctores ſibi ipſis eſſe nequeunt.*

56 *Matrimoniũ contrahere nequeunt ipſi, nec eorũ filij cum minore, effectu autem maiore, non prius niſi reddita ratione adminiſtrationis, niſi etiam tranſiuerit quadriennium ad reſtitutionem petendam datum. nu. 57.*

58 *Declara, uerũ de iu. ciuili, ſecus de iu. canonico.*

59 *Matrimonia debẽt eẽ libera ſcd̃m ius canonicũ.*

60 *Ius cano. in materia matrimoniali attẽdẽdũ eſt.*

62 *Tutor, & curator de quibus reb. ſibi ſoluat in caſu permiſſo? & an requiratur iudex. n. 64.*

63 *Pecunia ad prædiorum emptionem deſtinata inter immobilia computatur.*

65 *Contractũ clãdeſtinũ nõ facit tutor, & curator.*

66 *Contrahere clam quis dicatur.*

67 *Iudicis decretum quid operetur.*

68 *Quidve etiam matris, & conſanguineorum præſentia & conſenſus.*

69 *Neutrum prædictorum requiritur in ultimis uoluntatibus.*

70 *Bonorum poſſeſſionẽ agnoſcit tutor, & curator.*

71 *Et a lege dicitur habere mãdatum cum libera.*

72 *Sciẽtia ſola tut. et curatoris ſufficit quoad trãſ-*

 mitten-

mittendum ius bonorum poſſeſſionis.
73 Amplia.
74 Bonorum poſſeſſionem non repudiat tutor, & curator.
75 Bonorum poſſeſſionem qui ſolus poteſt agnoſcere, poteſt & ſolus repudiare.
76 Minor reſtitui poteſt aduerſus agnitionem factã per tutorẽ & curatorẽ quando ſit dãnoſa.
77 Minor non reſtituitur re non integra.
78 Legis is poteſt, declaratio.
79 Hereditatem ſolus tutor aut curator adire requirit ſine minore, & nu. 81.
80 Amplia.
82 Hæreditatẽ adit adultus, curatorem non habẽs.
83 Bonorum poſſesſionem quare ſolus tutor aut curator agnoſcat, non autem adeat?
84 Hæreditatem quemadmodum ſolus non adit, ita nec ſolus repudiat.
85 Exigendi pecuniam ius habet.
86 Scandali effugiendi gratia poteſt minorem de manibus matris eripere.
87 Monaſterio etiam offerre poteſt.
88 Dotem etiam minori conſtituit.
89 Contractus uerba ſolet in propria perſona concipere.
90 Hereditatis reſtitutionem facit.
91 Limita.
92 Tutor, & curator acta per furioſum demẽtem, & alios

& alios eius generis euertere poteſt.
93 *Iurare quò caſu poſsit.*
94 *Curator furioſi, & aliorum eius generis, intentat act. l. ſi. C. de reuoc. don. in caſu quando donatarius iniuriatus eſt donatoris effecto furioſo, aut mentecapto.*
95 *Auctoritatem tutor, & curator præſtans, an neceſſe habeat loqui?*
96 *Tacens quandoque dicitur conſentire.*
97 *Auctoritas tutoris, et cura. in quib. requiratur.*
98 *Auctoritas iſta qualiter interponenda ſit?*
99 *Tutor, & curator præſumitur decretus ex temporis diuturnitate.*
100 *Auctoritatem interponere neceſſe habet tutor, & curator, pro minore.*
101 *Auctoritatem qualiter dicatur interponere cum cauſæ cognitione?*

Q. XV.

QVAERO, quibus actibus tutoris, & curatoris auctoritas ſit neceſſaria pupillo, aut adulto? Reſp. quòd in quocunq; actu, quo præiudicium reportare poteſt. Non enim ad aliũ effectum dãtur tutores, & curatores, niſi quia ex ſe ipſis genere nequeunt.

1 Primò enim in iudicio † ſtare non poteſt ſi

ne his, aliàs ſententia lata contra eos nulla eſt ſecundum Spec.in tit.de primo decreto.§.re-
2 ſtat.nu.11.& in iudicio nō minores † ſed ipſi cōueniuntur, ſecundum Io.Fabr.Inſtit.de his per quos agere poſſ.in princ.num.2.& tradit Philip.Dec.in c.edoceri.nu.5.de reſcript.poteruntq; auctoritate propria, quæcunque ad
3 litem ſpectantia † explicare, licèt non tranſigere ſecūdum Alex.conſi.92. perſpectis diligenter.nu.9.lib.6. Aduertant tamen ne eli-
4 gant litem calumnioſam, † quoniam ipſi in expenſis cōdemnabuntur.l. non eſt ignotum. C.de admin.tut.Panorm.in c.1.nu.34.ut lit. non conteſ. & in c.fi.nu.22.de iuram.calum. Marant.de ord. iud.6.par.3. actu nu.39.
5 Secūdò poſſunt cōpromittere † qn̄ pupilli aut adulti iura ſunt obſcura, ſecundū cōſi.47. nunquid tutor. Abb.conſil.39. duo ſunt.lib. 1.Philip. Dec.conſi.297. non patitur, col.fi.
6 Declara, † compromiſſum poſſe fieri in arbitros, nō in arbitratores committendo ſe illorum poteſtati, ſecundum Caro. Ruyn.conſi.129. Viſo compromiſſo.nu.6.lib.5.
7 Subdeclara † ꝙ ex ſe neq; minus in arbitros compromittere poſſunt, niſi ex ſtatuti diſpoſitione arctentur, ſecūdum Philip. Dec.in cōſ. 255. Caſus de quo quæritur. in prin.Marcus Ant.Blāc.de cōpro.q.3.nu.55.fol.mihi.278.

Limita

8 Limita† cōpromiſſum fieri nō poſſe ſuper reb. q́ ſine certa ſolēnitate alienari nō poſſunt, ſecundū Abb. in c. cū tpe. nu. 3. de arbit. cū cō cor. p Hiero. Grat. cōſi. 3. Viſis capitulis. nu. 36. 1. par. in caſu verò quo litigare tenent̄, aduertere debēt, ut in libello ſeu petitione, & ge
9 neraliter in quocūq; actu† dicāt ſe facere tutorio noīe pupilli, & curatorio noīe adulti, aut alterius cuius curā gerūt. l. Polla. C. de his qb. vt indig. quāq; eorum noīe dicatur contrahe
10 re† qui ſu p re ad eū pertinēte cōtrahit. l. poſt mortē, & ibi no. ff. qñ ex fa. tut. tradit Pau. Ca. in conſil. 249. Viſo quodā cōpromiſſo. nu. 2.
11 lib. 1. & fundandū eſſe actum in perſona† tutoris, & curatoris tradit optimus practicus Ange. in §. actionum. nu. 109. Inſtitu. de action. ubi iſtum procuratorū ſtylum cōem eſſe aſſe-
12 uerat, & in qualibet parte litis† eſſe prædictis auctorādum, dicit Spec. in tit. de Acto. in prin. nu. 41. Aduertere etiam debent, ut ſi his
13 de inuentarij non confectione apponatur† ut in principio fieri aſſolet, illius copiam non deneget aduerſario: nec verò totius copiam tradere tenebuntur, quoniam eſſet minoribus valde damnoſum, quorū intereſt ne eorū patrimonij ſecreta panduntur. l. 2. C. quando, & quibus quar. pars. lib. 10. & tradit not. Iaſ. in l. fi. in fi. C. de precibus Imperat. offer.

Viſa

Viſa legitima illorum perſona, poſtmodum ad libellum deuenitur in quo quidem primũ inſpicitur, an rectè fuerit conceptus, & ideo cautos eſſe oportet tutores, & curatores, vt eli
14 gant † Aduocatum peritum: Si enim libellus tanquam malè conceptus foret emendandus, quanquam minoris nomine hoc fieret, tutores tamen & curatores expenſas luent, ſecundum eundem Iaſ. in l. edita. nu. 40. C. de eden. & ad id ex eo tenebuntur, quia tutores, & cura
15 tores malè litigantes † ſoli in expenſis condemnantur, ſecundum Bart. in l. qui ſolidum. §. etiam. nu. 3. de lega. 2. licet enim pro expen
16 ſis in iudicio factis non ipſi, ſed minores † teneantur, alioquin eſſent principales: & ideo non tenentur dare cautionem de iudicatum
17 † ſoluendo. l. fi. §. defenſionem. C. de admi. tuto. habetur per Spec. in tit. de ſatiſdat. §. expedito. nu. 5. & hoc procedit in his qui litigant
18 per ſe ipſos: ſecus † ſi per procuratorem, ſecundum Paul. Caſtr. quem ſequitur Alexan. licet non per rationem quam ipſe allegat in. l. filiusfam. ff. qui ſatiſd. cog. quamuis de iudicio
19 ſiſti † cautionem præſtare teneatur, ſecũdum diſtinctionem quam ponit idem Alex. in d. l. nume. 8. Tamen de his quæ tanquam culpoſi omiſerint, omnino tenentur. Culpa enim al-
20 terius † tertio nocere non debet. reg. damnum

in 6.libello autem exhibito de calumnia iu-
21 rare†debent etiam quòd minor conueniatur
l.2.§.quod obſeruari.C.de iur.calumn.Am-
22 plia†etiam ſi in iudicio minor cum tutoris,
aut curatoris auctoritate interuenerit:nã hoc
quoque caſu iurant, ſecundum Bart.in.l.1.§.
ſufficit,nu.6. ff.de admini.tut.vbi hoc multũ
commẽdat,quinimo fortius ad iſtud præſtan
23 dum†cogi poſſunt,ſecundum Doct.commu
niter in l.uideamus.ff.de in lit.iur. quòd ſi no
luerint iurare, minoribus non nocebit, neque
ob hoc cauſam perdent, ſecundum Specu.in
titu.de iuram.calum.§.ſupereſt.nu.4. eodem
modo præſtare tenentur iuramentum verita-
24 tis†l.generaliter.§.1.C.de iureiur.
25 Limita,†niſi iudicium cœptum ſit cum mi
nore,tutore,aut curatore auctorante: tunc.n.
pupillo,aut adulto defertur,vt not.in.l.certũ.
§.ſed & an & ipſos.ff.de confeſſ. Iuramentum
autem licèt aliquo caſu (vt ſupra dictum eſt)
ſubire tutores,aut curatores poſſint, aduerſa-
26 rio tamen minoris deferre†non valebunt,niſi
in ſubſidium,deficientibus ſcilicet aliis proba
tionibus.l.tutor.de iureiur. Per minorem ve-
rò etiam aliis probationibus exiſtẽtibus cum
tutoris,& curatoris auctoritate deferri pote-
rit,& ſi in integrum reſtitutionem petat, vt.l.
iuſiurandum quod ex conuentione.§.pupil-
lus.

lus.vbi glo.& Doct.de iureiur.l.1 quarũ rerum act.non da.& tradit Alex.in conſi.254. abunde ſatis,num.5.lib.6. Quoſcunq; igitur actus minoris vtilitatem, & commodum concernentes gerere poterunt tutores, & curatores,non autem damnoſos: & idcirco actionẽ
27 minori† competentem abſq; eo iudiciſq; decreto cedere nequeunt,ſecundum Bar.in l.neque tutores.nu.18.in antiq.lect. de procur.in l.reſtituta.§.pupillus.ad ſenatuſcon. Trebell. Lud.Rom.conſi.386.in cõſultatione propoſita.Præterea neq; minus poſſunt facere pactũ
28 †de non petendo, vt tradũt Doct. & maximè Iaſ.in.l.pactũ curatoris.C.de pact.licèt.n.di-
29 cantur domini.†l.qui fundũ.§.ſi tutor. ff.pro emp.& à lege habere mandatum cum libera, ſecundum glo.in.l.mandato generali.in fi.de procura. tñ actus tales explicare nequeunt,vt per Iaſ.in l.contra ius.§.ſi filius.nu.3.de pac. Et ratio eſt,quia iſta ſunt damnoſa, ipſi autẽ actus utiles pro minore, & cæteris facere de-
30 bent, † inutiliaq; prætermittere: quod nõ facientes ſunt periuri, cũ (vt ſuprà dictum eſt) iurent vtilia facere,& inutilia prætermittere. §.fin.Auth.vt hi qui oblig.Ex prædictis ergo
31 infertur,tales † nõ poſſe donare,ſecũdũ Alex. conſi.125.viſis.lib.1.Afflict.deciſ.87.magnũ eſt dubiũ.nu.3.Rot.Pedemont.deciſ.57.Mater

ter ſuſcepta.nu.31.Rō aūt eſt in prōptu:quia
32 donare eſt † perdere.l.filiusfam. ff. de donat.
tradit Ludo.Rom.conſi.290.in caſu.num.6.
imò eſt ſpecies furoris, ſecundum Socin.Sen.
conſi.73.Circa primam. nu.18.lib.1.
33 Limita † primò,niſi expediret minori dona
re,ſecūdū Panor.in c.cæterū . ad fin.de dona.
Rō eſt,quia tutores,& curatores pñt diminue
34 re patrimoniū † minoris pro illius ſalute, ſe-
cundum Alex.in l.præſes.nu.5.C.de tranſac.
35 Limita † ſecundò,& vltimò in tutore,& cu-
ratore Regis:ipſe nanque poterit donare, eò
quia dignitas eius regalis conſeruetur; cuius
proprium eſt donare, ſecundum Ioan.Andr.
in c.grandi.de ſupple.negl. prælat. lib.6.
36 Tertiò remittere poſſunt debitum, † ſecun-
dum Alex.Iaſ.& Dec.in.l.pactum curatoris.
C.de pact.
37 Declara † in debito non liquido,ſecūdū gl.
in.l.tutores.ff.de pact. debitū nāq; liquidum
remittere non poſſunt,ſecundum Lud.Rom.
conſi.28.Viſa facti ſerie.in princ.
38 Limita † niſi in iſto debito quamuis liqui-
do exigēdo maior requireretur impēſa quàm
eſſet vtilitas, ſecundum Bart. in.l.mediterra-
neæ.C.de anno.& tribut.lib.10.
39 Quartò poſſunt facere pacē † de offenſa il-
lata minori,aut eius patri,ſecundum Bald.in

addit.

in c.veniens.nu.2.de accuſa.Marant. de ordi. iudi.4.par.diſtin.16.nume.54. Afflict.deciſ. 262.fuit in conſilio dubitatum.nu.6. Philip. Dec.in c.intelleximus.num.65.de iudic. Sed contra videtur:quia tutores, & curatores di-
45 cuntur domini. † l.qui fundum.§.ſi tutor.ff. pro empt.& l.interdum.§.qui tutelã. de furt.
46 ergo poſſunt conſtituere procuratorem.† to to titu. ff. & C.de procura. Sed reſpon. quòd non dicũtur domini veri,ſeu directi, ſed qua-
47 tenus † minori vtilia fecerint,ſecundum Bar. in d.l.neque tutores, in 1.opp.
48 Amplia,† intantum ſprohibitam eſſe talem procuratorum conſtitutionem, vt neque etiã iudex talem poteſtatem concedere poſſit. Et ratio eſt, quia licet tutor, & curator à iudice detur, à iure tamen ſuam recipit poteſtatem quam nec augere, nec minuere poteſt iudex, ſecundum Rot.Rom.deciſ.10.de procura.in
49 antiquior.Cautela tamen erit,† vt faciat minorem petere, & ipſe auctoretur ei præſenti d.l.neque tutores.vbi not.C.de procu. Secunda cautela eſt,vt ſi velit hoc facere ſine minore,& ipſe velit aliquo onere leuari,conſtituat actorem interueniente iudicis decreto,ſecundum glo.in l.ſi actor.C.de appellat. & tradit Paul.Caſtr.conſi.413. Viſo dicto caſu.nu.3.
50 lib.2. Quæ autẽ ſit diuerſitatis ratio,† quòd

ante

ante litem conteſta. per præfatos non poteſt conſtitui procurator, bene verò poſt, tradit Abb.in c.veniens.de accuſa. Diximus autem an poſſint cõſtitui. Quid? poterunt ne reuocari à prædictis ſolis? Dic indiſtinctè, quòd ſic,
51 †ſecundum Alex.in d.l.neque tutores, num. 10.& ibi Iaſ.num.4.

Sextò poſſunt facere contractus cum mi-
52 nore,† intellige palàm,& bona fide,ſecundũ Bar.in l.1.nu.3.C.de contrar. iud. tut. cuius legis interpretatio in pluribus codicibus Nicol.de Neap.aſcribitur Cyn.& Bar. in l.cum ipſe.C.de contrahen.emp.Abb.in c.vni. in fi. vt eccleſiaſt. benefic. Soc.Sen. conſi. 160. in præſenti conſultatione.nu.15.lib.2.& conſi. 42.pro deciſione primi dubii.nu.2. lib.3.Ex quo infertur vtiliter in practica,præfatos poſ-
53 ſe auctorari ſibi ipſis in mutuo † celebrando cum minore.l.non exiſtimo. ff de admin.tut. & tradit Franc. Rip. in.l.1. §.fuit quæſitum, nu.7.ff. ad ſenatuſconſ.Trebell. Hinc etiã eſt,
54 quòd rem venditam † alicui ſibi ipſis retinere poſſunt,ſi tantundem de ſuo expendunt in minoris vtilitatem,& venditio iuſtè facta fuerit, vt eſt tex.ſingularis in.l.tutor rem.de admin. tut.Prædicta tamen concluſio non ita latè ſumenda eſt,cùm prædicti non poſſint eſſe au-
55 ctores † ſibi ipſis in his quibus minorẽ ſibi

obligari

obligari contingit, ſecundum Ludo.Roman. conſi.413.quoad primũ.nu.15.Philip. Cor. conſi.77.placet mihi.nu.5.lib.2. & ideo nec
56 ipſi, nec eorũ filij poſſunt matrimoniũ † cum adulta contrahere, ſecundum Bal.in l.libertinum.nu.2.C.de interd.matrim.niſi prius red dita ratione adminiſtrationis, & illa effecta maiore 25.ann.ſecundum Alex.Iaſ.& Doct. in l. filius a patre.§. ſi quis eo tempore.de lib. & poſthu.imò fortius neque etiam ſi comple uerit.25.ann. niſi etiam lapſum ſit quadrien-
57 nium † ad reſtitutionem in integrum petendam datum.l.fi.C. de tẽp.in integ.reſtit.aliàs ſi prius, efficietur infamis ipſo facto, ſecundũ Bal.in l.ſi tutor.nu.1.C.de interd.matr.
58. Declara, † procedere de iu. ciuili, ſecus de iure canonico ſecundum glo. in c.1.30.q.3. Abb.in rubr.de cognat.leg.& pulchre Ange. conſi.92.ſuper primo. Ratio autem quamob rem lex canonica hoc permittat: non eſt illa quòd tutores, & curatores in perſonas minorum poteſtatem habeãt: ſed quoniam matri-
59 monia † debent eſſe libera, ſecundum ius canonicum, vt per Carol. Ruyn.conſi.98.quia per priuilegium.nu.5.lib.4.& hoc quidem in
60 tali materia † attendendum eſt, ſecundum Feder.de Sen.conſi.36.Maritus. Ang.conſi.29. Titius, in primo dubio. Ant.Butr, conſi.35.

Viſa forma. Abb.conſi.65. Chriſti Ieſu.col. 1.lib.2. Philip. Dec.conſi.35. Præſtantiſsime Doctor. nu.9. Similiq; modo ſi habent con-
61 tractum † neceſſarium cum minore, utputa, quãdo emerunt ab eius parte: Tunc enim exe quutio fieri poteſt abſque debita ſolennitate, cum fiat ex neceſsitate præcedentis cõtractus, ſecundum Iaſ. in l.1.§. fuit quæſitum.ff.ad S.
62 C.Trebel. ſibique ipſis poterunt † propria au ctoritate ſatisfacere.l.quoties.§. ſicut autem. ff.de admin.tut.& hoc faciet de rebus quæ ſer uando ſeruari non poſſunt, ut ſunt ea quæ triennio conſumuntur, ſecundũ gl.in l.1.C.ſi aduerſ.uſucap.& in l.diuortio.§.interdum.ſo lu.mat. Bal.in l.cum ipſe.in fi.C.de contrah. empt. Afflict. conſi.13. uertitur dubium.nu. 14. De pecunia nanque ad prædiorum em-
63 ptionem deſtinata † ſibi ſoluere non poſſunt. & eſt ratio, quia inter immobilia computa- tur ſecundum Ludo.Roman.not.104. tu ha- bes. quando verò volunt in immobilibus ſibi ſoluere, facere hoc non debent propria aucto
64 ritate, ſed iudicis † adhibeatur decretũ, glo.in l.ſi tutor.in fi. de fideicõ. Limita hanc princi- palem concluſionem non procedere quando per præfatos fieret contractus aut diſtractus
65 † clam, & mala fide, ut tenent omnes Doct.in locis iam citatis. Clam verò contrahere di-

66 cuntur, quando iudicis † non adhibent decretum, ſecundum Alex. in l. tranſactione. C. de tranſact. Iaſ. in l. pacta nouiſsima. C. de pact.
67 quod quidem iudicis † decretum operatur, ut etiam ſi res minorum uiliori precio fuerint uenditæ, prædicti ueniant excuſandi. l. fin. & ibi glo. & Bar. C. de magiſtrat. conuen. Adde iam dictis, quòd ſi in talibus actibus, matris
68 † aut conſanguineorum adhibebitur conſenſus, melius fuerit, ſecundum glo. in l. 2. C. de his quibus ut indigni. quam uti ſing. celebrat ibi Pau. Caſt. & prædicta intelligenda ſunt in contractibus tantùm: in vltimis nanque uo-
69 luntatibus † ſecus: tex. in l. Aurelio. §. Caius. ff. de liber. leg. & tradit Philipp. Dec. in c. in præſentia. nu. 97. de probat.

Septimò poſſunt bonorum poſſeſsionem
70 † agnoſcere ſecundum gl. in l. pupillus. in fi. ff. de acquir. hæred. Bal. in l. impuber. ad fi. ff. de tut. & curat. & hanc opi. eſſe a Doct. communiter receptam teſtantur Iaſ. & Dec. in l. bonorum. C. qui adm. idem Iaſ. in l. legatum. nu. 9. de leg. 1. idemque Deci. in l. 3. nu. 4. de reg. iu. Et ratio eſt, quia tales habent plenam & liberam adminiſtrationem in rebus minorum, & idcirco dicuntur haberi a lege man-
71 datum † cum libera ſecundũ glo. in l. mandato generali in fin. de procurat. actu tamen

agnoſcere non habeat neceſſe cum ſola ſcien-
72 tia quoad ius tranſmittendi † ſecundum Bar. in l.cum antiquioribus.C.de iu.delib.

73 Ampliatur † prædicta concluſio procedere non tantum ſi quis ſit maior infante, ſed etiam ſi minor, ſecundum Doct. in l.potuit. C.de iu.delib.reiecta opin.Bart.communiter per Docto. damnata, qui verius eſſe putabat quod dixit in d.l.impuberi.

Sed diximus ſolum tutorem, aut curatorem bonorum poſſeſsionẽ agnoſcere poſſe. Quidem poterit ne ſolus repudiare? Et vnico
74 verbo concludendum eſt † non poſſe.l.1.§. tutor.de ſucceſſ. edi. Nec videatur durum quòd cùm ſolus poſsit agnoſcere, nequeat ſo
75 lus repudiare † contra tex. in l. is poteſt.ff.de acquir.hæred.Quoniam reſp.quòd non poſſunt efficere aliquid damnoſum ipſis minoribus agnoſcendo: & quando etiam ita contingeret,nullum damnum ex hoc ſentirent. Poſ
76 ſent enim aduerſus talem agnitionem † reſtitui.l.1.C.ſi min. ab hæredit. ſe abſtin.diuerſum eſt quando repudiant: ſe enim res hære-
77 ditariæ non eſſent integræ † non poſſet minor reſtitui.l. quod ſi minor.§. Sceuola.ff.de
78 nor. & ſic reg.l.is poteſt.procedit † in eo qui ſuo ꝓprio nomine acquirere poteſt, eo enim caſu poteſt & repudiare: ſecus eſt in eo qui
nomine

nomine alterius acquirit, & ita procedat al-
leg.§.tutor.

Supereſt modò vt de aditione verba faciamus, an.ſ.per ſolos tutores, & curatores fieri
79 poſsit † pro ipſis minoribus, aut cæteris quorum præſunt curæ. Omiſſo multiloquio dicas, quòd non, ſecundum Bar. quem cæteri ibi ſequuntur in d.l. pupillus. Alex. in l. ex contractu.nu.3.ff. de re iud. Iaſ. in l. pro hærede. in princ.num.8. de acqui. hæred. & not. in l. potuit.C.de iu.delibe. ſine adulto enim non poſſunt hæreditatem adire.l. cum quædam. C.de admin.tut. & tradit Alex. in conſi.163. viſo proceſſu.nu.9.lib.2.
80 Amplia, † vt neq; etiam ſufficiat ad adeundum curator cum pupillo: requiritur nanq;
81 hoc caſu tutoris † auctoritas, licèt ſecus ſit in curatore adulti, ſecundum glo. magnam, in l. cum in vna.§.fin.ff.de appell. ubi aſsignat rationem. In caſu tamẽ quo adultus curatorem
82 non haberet ſolus adire † poſſet.l. impuberibus.ff.de acqui.hæred. & ita communiter teneri per Doct. teſtatur Iaſ. in l.1.§.fuit quęſitum.num.41.ff.ad S.C.Trebell. Ratio au-
83 tem differentiæ, † quare tutor, & curator ſolus agnoſcat bonorum poſſeſsionem, non autem hæreditatẽ adeat, illa eſt: quia in agnoſcenda bonorum poſſeſsione non tantùm

interuenit tutor, & curator, ſed etiam iudex. l. fin. C. qui adm. In adeunda tamen hæreditate ſecus eſt, cum aditio ex ſola voluntate, & animo adeuntis pendeat, & ideo nō mirum ſi primo caſu eas permittitur abſque minore: quia non ita de facili decipi poſſunt, cum interuenerit iudex, & petunt ſi opus eſt in integrum reſtitutionem, vt ſuprà dictum eſt. Secundò autem caſu vtrunque ceſſet. hāc rationem excogitauit Bald. in l. bonorum. C. qui adm. cū qua pertranſit Iaſ. ibi. nu. 7. & Alex. in d. l. pupillus. num. 6. Quod verò ſupradictum eſt de aditione, procedit etiam in repudiatione: &

84 ſic quemadmodum ſolus adire nequit, † ita, nec ſolus repudiat, vt per Docto. in locis iam citatis.

85 Octauò habent ius exigendi, † & recipiendi ſolutiones, ſecundum Iaſ. in l. pactum curatoris. C. de pact.

86 Nonò ratione effugiendi ſcandali † poſſunt minorem de manibus matris eripere, ut per Aym. Crauet. conſi. 18. Andreas iuuenis. nume. 6. 1. par.

Decimò poſſunt illam monaſterio † offer-
87 re, † ſecundum Abb. poſt Innoc. in cap. ſi quis autem. num. 8. de regul.

88 Vndecimò conſtituunt illi dotem † etiam viuente patre qui ſit furioſus. l. tam dementis. C. de

C.de epiſcop.aud.& tradit Abb. in c.Raynutius.no.7.de teſta.

89 Duodecimò ſolent contractus verba † in propria perſona concipere, ſecundum Philip. Dec.in c.licet cauſam.in fi.de proba.

90 Decimotertiò reſtitutioné hæreditatis † faciunt, quãdo ſ.ſ.fuerint per teſtatorem grauati de reſtituendo, ſecundum Iaſ.in l.1.§.ſi filio. nu.4.ff.ad ſenatuſcon.Trebel.

91 Limita, † niſi grauatus ſit minor tũc.n.ſiue ſit impũbes, ſiue adultus per eum ſit reſtitutiò cum auctoritate tutoris, & curatoris.l.reſtituta.§.1.eod.tit.

92 Decimòquartò acta † per furiòſum, aut alios euertere poterunt, dummodo fuerint explicata vbi fuerint ipſi dati, ſecundum Philip. Corne.conſi.69.Viſis non nullis actis. col.4. libro primo.

93 Decimoquintò iurant, † & ita demum ſi habent mandatum, ſecundum Carol.Rny.cõſi. 214.Viſis his.nu.2.lib.1.

Decimoſextò, & vltimò curatores furioſo-
94 rum, demẽtium, & huiuſmodi, intentant † act. l.fi.C.de reuoc.dona.in caſu.ſ.quando donatarius iniuriatus eſt donatori tempore furoris, ſecundum Franc.Rip.in d.l.fi.nume.230. vbi multa ad hoc propoſitum allegat. In quibuſcunque autem actibus, in quibus præfati

auctoritatem ſuam impartiuntur, neceſſe ha-
95 bent. † Nam etſi taciturnitas aliquando pro
96 conſenſu † habeatur, ut in reg. qui tacet. in 6.
tamen tenentur animum ſuum verbo decla-
rare, ſecũdum gl. in l. 3. ff. de aucto. tut. quam
ſequitur Bar. in l. gerit. col. fin. ad fi. de acqui.
hæred. & in l. quæ dotis. ſolu. matr. Panorm.
conſi. 40. factũ in effectu. nu. 4. lib. 2. & ideo
non valent eorum auctoritas ſignis interpo-
ſita, humeris. ſ. aut capite annuendo: quinimò
fortiùs non omnis comprobatio habebitur
pro ſufficienti, licèt ſit vocalis vtputa ſi di-
cant, Prædictis ſum contentus, & huiuſmodi,
ſecundum Thob. Noni. cõſi. 108. Viſo inſtru
mento pacis, num. 22. ſed neceſſe eſt vt dicat,
hæc autem his æquipollentia verba, ſ. Appro
bo, confirmo, auctoritatem præſto ſingula ad
minoris vtilitatem referendo ſecundum In-
noc. in c. cum conſuetudinis. de conſuet. Bal.
in l. ſi patruus tuus. C. cõmunia vtriuſq; iud.
Ang. in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de ac-
quir. hære. Iſta autem auctoritas non tantùm
97 requiritur in actibus † in quibus minor ha-
bet legitimam perſonam, ſed etiam in alijs ſe
cundum Bar. in l. certum. §. in pupillo. in prin
ci. de confeſſ. & quidem iſta auctoritas ſtatim
98 in ipſo actu † non ex interuallo interponi de
bet, vt not. in d. §. iuſſum. ex quibus actibus,
ita

ita legaliter explicatis vnà cum tēporis diu-
99 turnitate † præſumuntur rite,& recte decreti tutores & curatores quando etiam ex aduerſo aliquid dubitationis oriretur, ſecundum Soc. conſi.153.pulchra & ſubtilis,nu.3.lib.2.

Aduertant tamen,vt in caſibus quibus auctorantur, faciant cum cauſæ cognitione,ſ. mature conſiderando an expediat minoribus facere contractum ſuper his quibus eorū au-
100 ctoritas † poſtulatur: non enim ad alium effectum dantur, niſi quia ipſi qui ſunt magis ſagaces minore animaduertant an talis contractus redundet in detrimentum,aut vtilitatē illius:Tunc ergo dicitur interponi auctoritas
101 † cum cauſæ cognitione,ſecundū Soc.iun. conſi.48. Viſo puncto,nu.13.lib.1.vbi pulchre infert, ꝙ ſi paulò poſt curationē ipſorū talis auctoritas fuerit interpoſita,præſumetur factū abſq; cauſæ cognitione quare ſolennia tā breui tēporis ſpacio adhiberi nō potuerūt.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Teſtis eſſe non poteſt tutor & curator in cauſa per eos agitata.*

2 *Limita, quando actor cauſam gereret.*

3 *Teſtimonium non ferunt tutores & curatores in cauſa qua commodum aut incommodum ſentire poſſunt.*

4 *Teſtis*

4 *Teſtis tractans de ſe exonerando, reijcitur.*
5 *Teſtificari non poteſt tutor, aut curator ſuper his quæ ab eo geſta ſunt, cum uideatur habere affectionem non ſecus ac Aduocatus, aut proxeneta.*
6 *Teſtis eſſe poteſt tutor, & curator poſt finitam tutelam, & curam æquè, ac is qui fuit domeſticus qui hodie non eſt.*

Q. XVI.

QVAERO, an tutor, & curator poſſit eſſe teſtis pro minore. Reſpon. diſtinguendo, quòd aut hoc volunt facere durãte eorum tutela, & cura, aut ea finita. Primo caſu ſubdiſtinguitur, ꝙ aut cauſa in qua expoſtulatur eorũ teſti
1 monium per eos agitatur, † & tunc non admittitur ad teſtificandum. l. fi. ff. de teſta. Aut ve-
2 rò cauſa agitatur per alios † adeo vt ipſi non ſint pars iudicii, & hoc caſu ſiue conſtituãtur per ſeipſos, ſiue per iudicem, quoniam actor conſtituitur periculo ſuo, poterũt eſſe teſtes, ſecundum Lanfran. de Oria. in repe. c. quoniã contra. cap. 8. nu. 70. de proba. quicquid dixerit Bar. in l. qui teſtamento. nu. 2. ff. de teſtam. & Ludo. Rom. conſi. 420. in propoſita qõne. nu. 6. & malè ſecundum eundem Lanfranc. in

loco

loco de quo ſuprà,& Ange. in §.pater.nu.14. Inſtit.de teſta.ubi ponit cautelam ex abundanti.tamen.ſ.ad hoc,vt tutores,& curatores teſtificari poſſint pro actore,remedium eſt, ut faciant dari curatorem liti periculo ſuo, non tutoris,quia tunc (inquit) abſq; dubio poterunt eſſe teſtes.l.qui habet.§.ſi pupillus.de tutel.

Secundo caſu principali plura ſunt conſideranda,& primo quando ex huiuſmodi teſti
3 monio commodum,†vel incommodum ſentire poſſent,vt puta tutor,aut curator dicit ſe ſoluiſſe creditori minoris debitam pecuniæ quantitatem, ille prætenſus creditor moleſtat minorem maiorem effectum, vt ſoluat quod ſibi debet:iſte ex aduerſo inducens eũ qui fuit ſuus tutor,aut curator,dicit ſe ſoluiſſe:hoc ca
4 ſu,quia talis tractat de ſe exonerando,†nõ admittitur,ſecundum Carol. Ruyn. conſi. 105. in cauſa vertente, nu.2.lib.4. Secundo ſi non ſpectat emolumentum, nec detrimentum ad præfatos:& tunc,aut inducuntur ad teſtificandum ſuper eo quod ab illis geſtum eſt, & hoc quoque caſu repelluntur ratione affectionis
5 †quam habuerunt,& adhuc præſumuntur habere ad rem,ad inſtar Aduocati, & proxenetæ,ſecundum Innoc.in cap.ſuper.de teſtibus. Aut ſumus in aliis in quibus nulla cõſiderari poteſt affectio,& hoc caſu admittuntur ſicu-

ti † is qui cùm eſſet familiaris, poſtea deſijt vt per Lanfran. in d. cap. 8. nu. 63.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Tutoris, & curatoris datio ſuſtinetur per Auth. ex cauſa. C. de libe. præter.*

2 *Non vigore. §. ex imperfecto. l. hac conſultiſſima. C. de teſta.*

3 *Limita in fratre dato tutore, aut curatore alteri fratri.*

4 *Tutor, et curator etiã codicillis datus nõ ſatiſdat.*

5 *Tutor curatorve teſtamento datus, & confirmatus, an ſit datiuus, aut teſtamentarius?*

6 *Tale ſecundum quid, non dicitur propriè tale.*

7 *Codicillis tutor, aut curator datus quibuſcunque tutoribus, & curatoribus præfertur.*

8 *Codicillis tutores, & curatores adimi poſſunt, etiam ſi teſtamento fuerint dati.*

Q. XVII.

QVAERO, an tutor, & curator in minus ſolemni vltima voluntate detur. Reſp. quòd aut datur in teſtamento inualido, aut in alia ſpecie vltimæ voluntatis tantam ſolẽnitatẽ non requirente. Primò caſu, aut deficit vitio præ-

teritionis

teritionis,aut exhæredationis:& tunc talis da
1 tio dubio ꝑcul ſuſtinebitur.† tex.eſt in Auth.
ex cauſa.C.de lib.præter.& in Auth.vnde ſu-
mitur.§.aliud.ut cum de appe.cogn.Aut verò
datur in teſtamẽto minus ualido ratione nu-
meri teſtium ſufficienter nõ adhibitorum : &
tunc conſiderandi ſunt duo caſus. Primus eſt,
ſi relictus fuit tutor,aut curator aliquis extra-
2 neus,& nõ ſuſtinetur talis datio ipſo iure †niſi
confirmatione ſequuta quæ operabitur, ut ẽt
legitimis pręferatur,ſecundum Philip.Corn.
conſi.168. in præſenti conſultationis articu-
lo.nu.13.lib.2. Secundus caſus eſt quando
3 fuit relictus vnus ex fratribus † minoris, & eo
caſu ſecus eſt, ſecundum Bal. in l.hac conſul-
tiſsima. in §. ex imperfecto.C.de teſta.

Secundus caſus principalis eſt quando fuit
datus tutor,aut curator in aliqua alia ſpecie vl
timæ voluntatis tantam ſolemnitatem non re-
quirente,ſicut teſtamentum:& hoc caſu vide-
retur dicendum, iſtam dationem non haberi
locũ.Cum.n.dentur in codicillis ab inteſt.nõ
põt dici tutor aut curator ex teſtamento. Præ
terea niſi confirmetur,datio nõ detur nulla,&
ideo dici poſſet quod ſit datiuus ſequuta con
firmatione,ſecundũ glo.in l.2.C.de cõfir.tut.
Cõtrariũ tamẽ re uera dicendũ eſt,& non ob-
ſtat quòd vocabuli ſignificatio repugnare vi

deatur,

deatur. Nam rectè conſiderando tutor, aut cu rator datus codicillis, poteſt dici teſtamentarius. Ratio eſt: quia codicilli lato ſumpto vocabulo dicuntur teſtamentum per quos pariter mentem noſtram teſtamur: & iſta lata ſignificatio in propoſito noſtro reijcienda non eſt, cum ſimus in materia fauorabili, pariterq; in vltimis voluntatibus: arg. eorum quæ dicit Bar. in l. beneficium. in princ. ff. de cõſtit. Prin
4 cip. tantò magis etiam, quia non ſatiſdát † tales tutores, & curatores. l. fi. de teſta. tut. Vlterius cum iſte præferatur legitimo, non poteſt dici quòd ſit datiuus poſtquam is legitimo poſtponitur. vt tradit Bar. in l. 2. C. de confir. tút. Nec etiam obſtat, quòd ex eo quod fuerit confirmatus, poſſit dici datiuus, non autem
5 † teſtamentarius, ſecundum gl. opi. ſuprà relatam: quoniam in contrarium ſe habet cõmunis opi. Docto. de qua atteſtatur Alex. conſi. 140. ſuper teſtamento. num. 4. lib. 1. & tradit Bal. in l. Neſennius. nu. 2. ff. de excuſ. tut. maximè etiam cum ſine inquiſitione confirmetur, ſecundum Bar. in l. patrem. §. cum à patre. de teſta. tut. & iſti nuncupari videtur quaſi teſtamentarii, vt ſuprà qõ. 2. dictum eſt: licèt
6 autem non dicatur propriè tale † quod nõ eſt ſimpliciter tale, l. mercis, & ibi not. de verbo. ſigni. tamen quoad hoc nihil refert: Sat. n. eſt

quòd

quòd tutores & curatores codicillis dari poſ
7 ſunt, & præferuntur † alijs, ſecundum Bal. n d.l.2.C. de confir.tut. Intellige in codicillis ex teſtamento: in codicillis enim ab inteſtato non recte dati ſunt, niſi confirmentur, ſecundum eundem Bald. in l. teſtamento, nu. 2. ff. de teſta.tut. ſimilique modo poterunt adi-
8 mi † etiam ſi teſtamento fuerint dati quod in iuris nulla ſolennitate deficiat, & non ſolùm expreſſe, ſed etiam tacite, ex præſumpta mente codicillantis: & ideo ſi teſtator tutores, aut curatores filio reliquerit in teſtamento, poſtmodùm per codicillos alterum tutorem, aut curatorem ex datis aſsignauerit non nominatum, tacite remouiſſe videbitur, vt tradit not. Soci. Sen. conſi. 283. eleganter & iuridice. num. 4. lib. 2.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Mater an poſſit dari tutrix, aut curatrix in teſtamento, & num. 5.*
2 *Superflua non uitiant.*
3 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
4 *Iudice negligente confirmare tutorem aut curatorem, non retardatur adminiſtratio.*

Q. XVIII.

1 QVAERO, an mater † poſsit dari tutrix, aut curatrix teſtamẽto filio ſuo? Reſp. quòd datio iſta ualet præſuppoſita confirmatione. Ratio eſt, quia ſi poteſt ab inteſtato filiorum tutelam ſubire. §. ex his Auth. de hæred. ab inteſt. ueni. multo magis ſi fuit in teſtamento
2 data ad hoc ut ſuperflua † nõ vicient. l. ſi quãdo. in princ. de leg. 1. Secundò, matribus permittitur vt filiorum tutelam, & curam ſuſcipiant, nec requiritur diſtinctè an ſint datæ teſtamento vel ne: vnde cum lex nõ diſtinguat,
3 nec nos diſtinguere debemus, vt in c. conſuluiſti. 2. q. 5. l. de precio. ff. de public. in rem act. & hanc opi. ſequutus eſt Spec. in tit. de tuto. §. nunc dicendum, in princ. quæ quidẽ matres ſi petierunt ſe confirmari, & iudex negle-
4 xerit, † poterunt nihilominus adminiſtrare, ſecundum Bar. in l. 3. num. 4. de confir. tut. & Ange. in §. ſed ſi emancipato. num. 4. Inſtit. de tutel.

Limita, niſi mater daretur tutrix, aut curatrix per iudicem veluti extranea ſecundum Paul. Caſtr. in conſi. 413. Viſo dicto caſu, nume. 2. lib. 2.

SVM-

SVMMA RERVM CAPITA.

1 Rationem reddere tenentur tutores, & curatores de eorum adminiſtratione.
2 Cautela an reperiatur qua tutores, & curatores abſolui poſſint à reddenda ratione.
3 Dolus futurus remitti non poteſt.
4 Voluntas teſtantis pro lege habetur.
5 Tutores, et curatores plures qualiter teneãtur
6 Tutores, & curatores tenentur de neglectis etiam, item de malè alienatis, num. 8.
7 Negligentia quomodo probetur?
9 Pecunia minoris non eſt tenenda ocioſa. (rũ.
10 Diligẽtia adhiberi dẽt in exigẽdis noĩbus debito
11 Cautela, ut ſtatim finita tutela, uel cura, prædicti liberentur.
12 Tutores, & curatores tenentur de eo, quod facere ualentes, omiſerunt.
13 Item de dolo, lata culpa, et leui, niſi in caſu, non autem de leuiſſima: & quæ ſit ratio?
14 Domos minorum collabi non ſinant.
15 Litem iniquam non faciant.
16 Librum rationum exhibeant.
17 Caſus fortuiti, an cedant damno prædictorum.
18 Bona talium ſunt tacitè obligata minoribus pro adminiſtratione.
19 Rõnẽ adminiſtrationis reddere tenẽtur regulari
20 Limita primò. (ter finito officio.
21 Limita ſecundò, & ultimò.

Q. XIX.

1 QVAERO tutores, & curatores tenentur reddere † rationem ſecundum quod habetur in l. aduerſus, & l. rationes. C. de adminiſt. tut. Hieron. Grat. conſi. 23. in cauſa illuſtrium, num. 7. 1. par. Cardin. Pariſ. conſi. 96. in præſenti cauſa, in prin. lib. 1. etiam mater, ſecundum Philipp. Corn. conſi. 198. quamquam in hac conſultatione, nu. 11. verſi. ad aliud autẽ, lib. 1. de quibus tenebuntur? Pro cuius q. exornatione præmittendum eſt in primis talẽ rationem adminiſtrationis adeo eſſe neceſſariã,
2 vt nullis ferè cautelis † effugi poſſe uideatur quominus reddatur: & ideo etiam ſi per teſtatorem à tali ratione reddenda fuerint abſoluti, nihilominus omnino tenebuntur, ſecũdum Iaſ. in l. actione, C. de tranſa. Alex. conſi. 164. præſuppono, in prin. lib. 5. Carol. Ruy. conſi. 70. quoad primum de quo quæritur, num. 8. lib. 4. cum concord. ibi per eum: maximè qñ ipſe eſt in dolo circa res pupillares, & de hoc eſt publica vox, & fama, quæ ſufficit, vt probetur per quatuor teſtes ciues optimos, ſecundũ eundem Grat. d. conſi. 23. nu. 6. Et ratio eſt. ſ. ne detur materia expoliandi minores, atq; cũ ſub hac remiſſione contineretur dolus futu-
3 rus. † Non mirum itaque, ſi remitti nõ poteſt,

l.conuenire.ff.de pact.dotal. Per dictam ergo abſolutionem cenſetur tantummodo remiſſa ſcrupuloſa inquiſitio.l.quidam decedens, & ibi not.& l.qui plures. de admini.tuto.& l.ſi ſeruus vetitus.de leg.1. Hæc autem quoniam directo fieri nequeunt, teſtator uerò habet li-
4 beram † de rebus ſuis diſponendi facultatem. §.diſponat.Auth.de nuptiis.remedium eſt,ut ſi velit tutorem,aut curatorem abſolui à reddenda ratione,ei liget quicquid apparuerit eũ fore debitorem ex adminiſtratione,& talis remiſſio ualebit,ſecundum Alex.cõſi.164. præſuppono.num.2.lib.5.

Secundò præmittendum eſt, qualiter teneã-
5 tur plures tutores, † & curatores, ſiue omnes ſint teſtamẽtarii, ſiue omnes datiui, ſiue inuicem permixti. Quoad hoc duplex eſt adhibenda inſpectio.prima, ſcilicet, an omnes geſſerint,ac omnes ſint ſoluendo, & tunc actio diuiditur inter eos:ſecus ſi omnes nõ ſint ſoluẽdo.Hoc enim caſu quilibet iuxta facultatem ſuam conuenietur, & ſi quid vnus pro alio ſoluerit utili actione tutelæ repetet.l.1.§.nunc tractemus,de tut.& rat.diſtrah. Altera eſt inſpectio,quando non omnes geſſerunt:& tunc qui geſſit prius conueniendus eſt, ut habetur in l.1.C.ſi tut.non geſſ.His breuiter præmiſſis redeundo ad propoſitum noſtrum, dico,

ꝙ tutores,& curatores de pluri b.tenebunt,&c.

Primò nõ ſolum de malè adminiſtratis,ſed
6 etiam de neglectis † l.tutoris.de admin.tut.l.
ſi tibi.C.de teſta.tut.& tradit Soc.Sen.cõſi.2.
ſequendo ordinem.nu.4.lib.1. Quando autẽ
non gerẽs teneatur ẽt de neglectis,tradit Bar.
in l.1.§.vſq; adeò.nu.2.ff.de tut.& ra.diſtrah.
& illud not.eſt,quòd in caſu quo poſſunt con
ueniri nõ gerẽtes vtili,nõ aũt directa actione
de neglectis tenebuntur; vt not.in l.ita aũt.§.
7 geſſiſſe.de admin.tut.& hæc quidẽ † negligen
tia quẽadmodũ diuerſa ſunt facta, diuerſimo-
dè quoq; probari põt. Si.n.velimus probare
tutorem,aut curatorem fuiſſe negligentem in
dando pecuniã ad honeſtũ lucrum,articulare
debemus verè, vel præſumptiuè fuiſſe homi-
nes in ciuitate quibus potuiſſet dari.Similiter
ſi probare velimus,eũ fuiſſe negligentẽ in præ
dijs emẽdis, articulare debemus prędia fuiſſe
venalia, & quidẽ utilia minori: aliàs ſimplex
negligentiæ articulatio non ſuffragaretur, ut
tradit no.Bar.in conſi.102.Chariſſime.lib.1.
8 Secundò tenentur de non legitimè † per eos
alienatis.l.1.§.1.de tut.& rat.diſtrah.& l.tu-
torem.C.arb.tut.Bal.poſt glo.in l.cum teſta
mentum.C.de teſtam.
9 Tertiò tenentur ſi habentes pecuniã † in ma
nibus, valẽtes cũ illa negociari, licitè lucrari,

ſeu

ſeu in prædiorum emptionẽ erogare, & tamẽ nihil horum fecerunt negligendo, vt ſuprà dictum eſt.l.tutor qui.§.ſi poſt. de admin.tuto. Soc.Sen.d.conſi.2.nu.16.Cum ergo minoris pecuniã tenuerũt ociosã,ad intereſſe obſtricti erunt,ſecundũ Thom.Gram.deci.103.Illuſtr.Marchioniſſa.nu.22.Similiter ad vſuras conueniri poterũt vſq; in diem in quem adminiſtratæ tutelæ,& curæ rationem non reddiderint, niſi per prius eas offerant, aut deponant. d.l.tutor qui.§.fin.& l.tutor pupillo, de admiſt.tuto.Ludo.Rom.conſi.139.pro propoſitæ quæſtionis.num.4.

Limita niſi multũ ęs alienũ pro minore pſoluerint, ſiue eum à multis penſionibus, aut affectibus affrancauerint, ſecundũ Cardi.Pariſi.conſi.96.in præſenti cauſa.nu.35.lib.1.

Quartò tenebuntur ſi extiterũt in mora exi
10 gendi † nomine debitorum. Si.n.fuerint deteriorata ipſi tenebuntur.l.tutores.§.adoleſcẽs, & l.debitoribus.C.de admini.tut.

Limita niſi caſu fortuito ſtatim poſt officiũ ab eis ſuſceptũm debitores effecti fuerint non ſoluẽdo.l.ſi ſine.§.Modeſtinus.el j.de admin. tut.& habetur per Lud.Ro.d.cõſ.413.nu.16. Limita 2.& vlt.qñ oportuiſſet plus expẽdere, quàm de vtilitate perceptum fuiſſet,vt not.in l.mediterraneæ.C.de anno.& tribu. lib.10.

Quintò tenebuntur ad actus inchoatos per tutelæ, & curæ deſinentiam non expletos, administratione non dum in curatorem tranſlata. l. vni. vt cauſ. poſt pubert. Et nota cautelam pro tutore, ut finita per pubertatis aduentum
11 tutela † non teneatur vlterius, curatorem. ſ. dari petat adulto, ſecundum Ioan. Fabr. in l. vni. C. eo. & multum commendat Gaſpa. Caball. ad conſtit. March. cap. 9. nu. 2. a lib. 5.

12 Sextò tenentur ad id, quod acquirere † potuerunt, & non acquiſiuerunt, ſecundum glo. in l. quicquid. C. arb. tut. quam not. dicit Nicol. Euerar. in cent. in loco à pupillo ad eccleſiam. num. 6.

13 Septimò tenentur ex dolo, † lata culpa, & leui. l. contractus. de reg. iur. tradit Philip. Dec. conſi. 274. viſo decreto Balie. nu. 3.

Limita, ut non teneantur de leui culpa in exigendis nominibus debitorum adhibita. l. 2. C. arb. tut. & tradit Alex. conſi. 104. in cauſa, & lite. nu. 3. lib. 4. De leuiſſima autem nullatenus tenebuntur, ſecundum Doct. in. §. ſuſpectus autem. Inſtitu. de ſuſpect. tut. Et ratio eſt, quia tutoris officium eſt neceſſarium, non uoluntarium, & ob id non tenentur de leuiſſima, ſecundum Bar. in l. quod Nerua. verſ. quid veniat in actione tutelæ. ff. depoſi.

14 Octauò ſi ruentes † minorum domos non

 refe-

tefecerint: Ad omnia enim damna, & intereſſe tunc tenebuntur.l.lex qui tutores. §.ergo & domus.C.de admin.tut.& tradit Frāc.Rip. in tracta.de remed.ad conſeru. vbert.nu.14. fol. mihi.58.

15 Nonò ſi litem † iniquam fecerint: tenebūtur enim ipſi, non minor, ſecundum Marant. de ord.iud.in 6.par.tertio actu.nu.39. & ſuprà dictum eſt. q.15.

16 Decimò tenebuntur † ſi librum rationum non conſcripſerint,reddiderintq;: aliàs cōtra eos in litem iurabitur, ſecundum glo. in l.1. §.officio.de tut.& rat.diſtrah. & hoc ratione malæfidei,quāuis excuſentur ſi amiſerint per ea,quæ latius dicta ſunt ſuprà.

17 Vndecimò tenebūtur de caſu fortuito,† qn̄ ſcilicet dolus eū præceſſit.l.in rebus.in princ. ff.commod.& faciunt multa adducta per Carol.Ruyn.conſil. 70. quoad primum de quo quæritur,in fi.lib.4. Pro quibus omnibus bo

18 na tutorum,& curatorum † tacitè ſunt obligata.l.pro officio.C.de admin.tuto.Bal.in l. properandum.§.ſi uerò.nu.2. C.de iudic.Iaſ. in l.ſi conſtante.num. 222. ſolu.matr.Anch. conſi.330.Viſis,col.fi.Mattheſ.not.44. Nota quòd eccleſiæ,nu.2.& quidem hanc admi

19 niſtrationis rationem regulariter finita † tutela,& cura reddent.l.2.C.de admin.tut.Phi

lipp.Cornc.conſi.313. in hac conſultatione. ad fin. lib.1.

20 Limita† primò in curatore dato bonis abſentis, ſecundum Bar.in l.niſi.§.fin.de tuto.& rat.diſtrahen.

21 Limita† ſecundò,& vltimò in curatore dato prodigo, vt per Carol.Ruy.conſi.89. quãuis copioſè.propè fin. lib.5. ubi ponit rationem. In aliis verò caſibus concludendum eſt, tutorem, aut curatorem non poſſe conueniri generali actione, licèt bene ſpeciali, ueluti actione furti,& curator impuberis, rem pupilli ſaluam fore.not.in l.ſi adhuc. §.1.ff.de tut.& rat.diſtrah.

SVMMA RERVM CAPITA.

1 *Tutela pubertate finitur.*

2 *Item pupillo ab hoſtibus capto: diuerſum ſi captus ſit tutor. num.3.*

4 *Item tutore bannito.*

5 *Item morte alterutrius.*

6 *Item tutore effecto religioſo.*

7 *Item tutore accuſato de ſuſpecto.*

8 *Suſpicionis cauſa, ob quam remouetur tutor, inferenda eſt.*

9 *Suſpecti tutoris cognitione pendente, tutori interim eſt interdicta adminiſtratio: ſed contrarium eſt uerius. nu.11.*

10 *Can-*

10 Cautelæ deceptoriæ licèt faciant magnum hono rem Aduocatis in hoc mundo, in alio tamen ſæculo ædificant ad gehennam.

12 Litem habens cum pupillo eſt ſuſpectus. Declara, nu. 14. limita nu. 15.

13 Litigioſi multa uitia.

16 Diſſipans tutor bona pupilli eſt ſuſpectus.

17 Item inimicus capitalis.

18 Alimenta præſtanda ſunt per tutorem pupillo.

19 Amplia in matre pupilli.

20 Amplia in ſorore.

21 Limita.

22 Suſpectum reddunt tutorem mali mores.

23 Item quòd copiam ſui non faciat.

24 Item quòd ceſſet gerere.

25 Item ꝙ uendat res pupilli abſq; ſolennitatibus.

26 Item quia eſt in dolo.

27 Limita.

28 Item in lata culpa.

29 Mater tranſiens ad ſecunda uota, priuatur tutela, & facit obligata eſſe bona ſecundi uiri pro adminiſtratione.

30 Cautela tamen ut prædicto officio nõ priuetur.

31 Tutor qui fecit ſibi relinqui quod teſtator erat pupillo relicturus, tenetur ipſi ad duplum.

32 Affectans adminiſtrationem tutelæ, eſt ſuſpectus.

33 Computa ſingulis annis tutor reddere tenetur.

34 Tutoris

34 *Tutoris ſuſpecti cognitio ad quem iudicem ſpectet.*

35 *Tutor in dubio cenſetur remotus ex cauſa quæ non infamet.*

36 *Cura finitur, minoribus effectis maioribus.*

37 *Cura furioſorum finitur quando apparet eos in ſanitatem rediiſſe.*

38 *Cura prodigorum finitur cùm ipſi ad ſanos mores reſtituti uidebuntur.*

39 *Prodigi, & furioſi quando deſiiſſe dicantur.*

40 *Curator datus alicui negocio, eo finito deſiiſſe dicitur.*

41 *Tutor certæ cauſæ non datur.*

Q. FIN.

QVAERO, quot modis tutela, & cura finitur? Circa primum dicas, quòd multis modis contingit. Et primò minoribus ad legi-
1 timam ætatem peruenientibus † in maſculo, ſcilicet xiiij. anno. in fœmina verò xij. vt Inſtitu. quibus mod. tut. fin. in princip. l. fina. C. quando tuto. vel curat. eſſe deſi. Philipp. Corne. conſilio 255. præſens conſultatio. in princip. lib. primo. Philipp. Dec. conſil. 476. concluſionem, columna prima. qua ætate adueniente non illicò tutor liberabitur. l. ad-

mone. la ſeconda. C. qui petitur. reddi actenim adminiſtrationem, vbi. Sed dubitatur an iſte qui fuit tutor impuberis. cogatur eſſe curator illius? habes tex. in §. qui tutelam. Inſtit. de excuſa. tuto.

2 Secundò finitur tutela ſi pupillus † captus ſit ab hoſtibus, & hoc ſtatim deſinente dabitur curator bonis illius captiui, ut habetur in l. ab hoſtibus, in princip. ff. ex quibus cauſis maior. & tradit glo. in l. curatores. C. de capti. Non tamen è conuerſo † tutoris captiui-
3 tate finiatur, ſed interim donec reuertatur prouidẽdum eſt pupillo de Attiliano tutore. §. ab hoſtibus. Inſtitu. de Attil. tut. Ratio autem diuerſitatis, quare captiuo pupillo finitur tutela, non per tutoris captiuitatem, quo caſu in ſuſpenſo remanet, illa eſt: quia pupillus captiuus non indiget amplius tutore, qui datur perſonæ, ut ſuprà dictum eſt: ſed curatore qui ſuis rebus prouideat. Quando verò eſt captiuus tutor, pupillus domi permanens adhuc indiget tutore, qui ſuæ perſonæ curam ſuſcipere debeat: & ideo lex aſſignauit ſibi attilianũ tutorem, donec ſit ſpes vt reuerſurus recuperet tutelã à qua nec culpa, nec facto ſuo cecidit, quemadmodum con-
4 tingit in bannitis per quorum bannum † tutela finitur, ſecundum Barto. in l. tutores. de

admin.

adminiſtra. tutor.

5 Tertiò finitur morte † alterutrius, tutoris.ſ. aut pupilli.§.ſimili modo. Inſtitu.quib.mod. tut.fini.mors enim omnia ſoluit. §.deinceps. Authen.de nuptiis.

6 Quartò ſi tutor efficiatur † epiſcopus, aut aliquam religionem ingrediatur, ſecundum Specul. in titu. de tuto.§.generaliter.verſicu. ſed pone.

7 Quintò tutore accuſato † de ſuſpecto, intel lige de vero ſuſpecto. Nam ſi aliquis tutor faceret ſe allegari tanquam ſuſpectũ ad hoc, ut non cogeretur ad tutelam ſuſcipendã, nihil ageret, ſecundum Ang.in l.quamuis.nu.1.C. de decurio.lib.10. Cauſa autem ob quam ali
8 quis remouetur ſemper inſerenda † eſt, ſecũdũ Abb.in c.examinata, nu.9.de iudi. Interim ta
9 men donec de tali cauſa cognoſcatur † interdicta eſt tutori adminiſtratio, ſecundum Bar. in l.quod ſi fortè.§.1.ff.de ſolut.Bald.in l.§.ſi quis autem.Inſtit.de ſuſpec.tut.Hiero.Grat. in conſi.44.videbatur prima fronte.num.12. prima par.& iſta cautela, inquit Bart.in loco de quo ſuprà, vtuntur Aduocati malitioſi, eo conſilio ut ſtatim tutor deſinat adminiſtrare, accuſari faciunt eum de ſuſpecto. Hæc tamen cautela euitanda eſt: licet enim huiuſmodi
10 cautelæ deceptoriæ † faciant magnum honorem

norem Aduocatis in hoc ſæculo, in alio tamen ædificant ad gehennam, ſecundum Paul. Caſtren. in l.ſi per errorem. ff. de iuriſdictio.omnium iudic. Hoc nihilominus mi-
11 nimè obſtante † contrarium dicas, ſcilicet quòd cautela iſta nihil ualet. Nam ante litem conteſtatam non dicitur interdicta adminiſtratio tutori: bene verò poſt, ſecundum Angc. in l.quod ſi fortè.§.primo.de ſolutio. quam opin. ſequitur Matthe. Afflict. deciſio.357.in cauſa appellationis. numero quinto.ſecundum cuius opin.dicit aliàs fuiſſe iudicatum in Ciuitate Peruſij, & ita etiam fore iudicandum: & ſic intelligas præfatorum opin.locum habere poſt litem conteſtatam,non ante.Cauſæ autem ſuſpicionis(vt ad propoſitum reuertamur) multæ ſunt, &c.
12 Prima, ſi fuerit orta lis † inter tutorem, & pupillum. Ratio eſt, quia iura lites abhorrent. Vltra enim inimicitias quæ oriri con-
13 ſueuerunt, tales litigioſi † ſunt in moribus diſtemperati, adulatores, proditores, detractores, maledici, ſcurriles, ad ſuas inimicitias ulciſcendas prompti: contra quos taliter inſurgit glo. in princip. quadrageſimaſexta diſtinctio. quæ quantum pupillo expediant, ex his, quæ ſupra dicta ſunt, facilè conijci poteſt.

Declara

14 Declara † quando dolus eſt de omnibus bonis pupilli, aut de maiori parte. l. propter litem. ff. de excuſa. tut. & tradit Soci. Iun. conſi. 7. inſpectis. num. 23. lib. 4.

15 Limita † in matre, & auia, ſecundum Bal. & Salycet. in Authen. matri, & auiæ. C. quando muli.

Secunda cauſa ſuſpicionis eſt, quando tu-
16 tor bona pupilli diſſipat † diſtribuendo magis in unam perſonam, quàm in aliam, cum omnes æqua lance deberet tractare, ſecundum Barto. in l. fina. ff. de ſuſpect. tuto. Bald. in l. quæ fortuitis. in octaua oppoſitione. C. de pignorat. actio.

Tertia cauſa eſt inimicitia, & quidem ca-
17 pitalis † quam tutor habet cum pupillo. Ange. in §. fina. nu. Inſtitu. de curat. & eſt text. in l. tertia. §. ſi tutor inimicus. de ſuſpect. tuto. ſed quid ſi illas habeat cum fratre pupilli. Dic quòd erit in arbitrio iudicis, an uelit eum remouere, vel ne, ſecundum Bart. in l. 3. §. tutor qui ad alimenta. eod. titu.

Quarta eſt, quando ſubterfugit alimenta
18 † præſtare pupillo, ſecundum Ioan. Fabr. in §. ſi quis tutor. Inſtitu. eodem. Hieron. Grat. conſilio 115. in præſenti cauſa, numero vigeſimotertio. prima par. Alimenta enim de patrimonio pupilli, ſecundum quòd facultates

patiuntur

patiuntur, præſtanda ſunt. l. ius alimentorum. ff. vbi pupill. educ. deb.

19 Amplia † in matri pupilli cui non ſunt deneganda alimenta, quemadmodum nec filio, ſecundum Denincas. in tracta. Paupert. quæſtione ſeptima. ſecundo ſpeciali in iudiciis. nume. 26.

20 Amplia † ſecundò, & vltimò in ſorore pupilli, & hoc in caſu, ſcilicet quando aliunde non habet vnde ſe alat. l. tutor. ſecundum dignitatem. §. fina. de adminiſt. tuto. Alexand. cõſilio quinquageſimoquarto. Circa id quod quæritur. num. 7. lib. 2.

21 Limita † niſi faceret paruas impenſas, ne pupilli diuitias detegerit propter metum alicuius Tyranni: cum enim faciat hoc bono animo, arguendus non eſt de ſuſpecto. l. fi. C. de alim. pupill. præſt.

22 Quinta propter malos mores, † quia principaliter in tutore boni mores requiruntur, non diuitiæ: & ad eum remouendum non ſufficit ſola paupertas. l. ſuſpectum. ff. de ſuſpec. tuto. & l. in poſtulando. C. eod.

23 Sexta ſi pupillo agere uolenti copiam † ſui non fecerit: lex enim hoc caſu habet eum pro ſuſpecto. l. impuberibus. §. item ſi quis. ff. eodem.

Septima ſi tutor gerere inchoauerit, poſtea

24 †ceſſet ſecundum Bar. in l.ita autem.§.geſsiſ-ſe.nu.3.de admin.tut.Carol.Ruy.conſi.108. Viſo inſtrumento nu. 15.lib.1.

25 Octaua quando res pupilli abſq; † ſolemnitatibus a iure requiſitis, vendidit.ut l.3.§. Seuerus, & Antoninus.ff.eo.

26 Nona ob dolum † in tutela commiſſum. d.l.3.§. nunc videmus.

27 Limita † niſi dolum adhibuerit circa modicam rem:tunc enim non remouetur, ſed curator ei adiungitur, ſecundum Philipp.Cor. conſi.175. in præſenti conſultatione. nume. 6.lib.3.

28 Decima propter latam † culpam quæ dolo æquiparatur, non ad effectum infamandi, ſed remouere.d.l.impuberib.§.1.& l.fi.C.eo.

29 Vndecima matre tranſeunte † ad ſecunda vota.l.1.C. de ſecund. nupt.§. ſi quis autem. Auth.eo. tradit Philipp.Deci. in c. ex parte. num.5.de appellat. Quinimò ſi mater tranſit ad ſecundas nuptias, non reddita ratione tutelæ, ſequetur ut etiam bona ſecundi iuri intelligentur tacite hypothecata pro adminiſtratione filijs primi matrimonij.l. ſi mater. C.in quibus cauſis pign.taci.contrah. & §.ſi autem tutela. Auth.de nuptijs.Maran.de ord. iud.6.par.vlt.actu num.53.

Declara in matrimonio contracto per ver

ba

ba de præſenti, ſecus ſi per verba de futuro ſecundum Afflict. in deciſ.357.in cauſa appellationis num.4.

Limita hanc declarationem niſi ſponſalia iſta contraxiſſet ante ſuſceptam tutelam. Taliter enim contracta faciunt matrem non poſſe ſuſcipere tutelam filiorum.l.oratio.de ſpõſal.l. ſi vxor. de adult.l.non ſine. C. de bon.
30 quæ lib.Cautela † tamen eſt, vt ſi mater in tutela filij (non obſtante quòd tranſiuerit ad ſecunda uota) velit remanere, porrigat preces Principi qui concedat ut tutelam filiorum poſsit ſuſcipere, dubio prædicto non obſtãte, ſecundum Carol. Ruyn.conſi.125. Eſt primò videndum.in princ.lib.5.

31 Duodecima, ſi tutor fecit ſibi relinqui † per patrem pupilli illud quod erat pupillo relicturus. Nam vltra hoc ad duplum tenebitur, vt not.in l.Titio.ff.ad Municip.

32 Decimatertia, ſi tutor † affectet adminiſtrationem bonorum pupilli, ut per Philipp. Corn.conſi.284. in præſenti conſultatione. nu.8.lib.3. Soc.iun.conſi.59.Circa primam dubitationem nu.38.lib.5.

Decimaquarta, & ultima cauſa eſt, ſi tu-
33 tor computa † ſingulis annis non reddiderit, ſecundum Bar.in l.miſsi.num.9.C. de exact. & trib. lib.10. An autem quælibet iſtarum

cauſarum ſuſpecti tutoris ſit criminalis, uel
34 ciuilis. † Diſtingue quòd aut agitur ut tutor remoueatur a tutela, & tunc dicitur cauſa ciuilis, ſecundum Bart. in l. 1. §. item ſolent. nume. 5. de offi. præfect. vrb. Aut verò vltra hoc agitur de puniendo dolo ex quo inſurgit infamia: & hoc caſu dicitur cauſa criminalis, ſecundum Marant. de ord. iud. quarta par. 1. diſtinct. circa princ. quamuis in conſequentiam primo quoque caſu dici poſsit ortam eſſe infamiam, & ſic eſſe effectam cauſam criminalem, & quòd nunquam quis remouetur, niſi ob dolum quem circa res, & bona pupilli adhibuit, quanquam quod principaliter agitur, attendi debet, nõ quod in conſequentiam, ſecundum Rub. Alexan. in repet. l. pen. §. ad crimen. num. 265. ff. de public. iud. Adde quòd dictum huius Doct. procedit quando tantùm agitur de aliquo remouendo, non etiam de dolo puniendo quando verè adeſſet: at ſi dolus non interceſsit, ſed lata culpa, dicas quòd etiam ſi actum fuerit pro ea punienda, cum non infametur quis ob eam, vt ſupra dictum eſt, idcirco nullo modo poteſt dici cauſa criminalis. In dubio tamen quando quis remotus eſt a tutela, intelligitur eſſe
35 remotus † ex cauſa quæ non infamet, ſecundum Philipp. Deci. in c. at ſi clerici. in princip.

cip.numc.180. de Iudic.

Circa ſecundum, quomodo finiatur cura.

36 Reſp. quòd in minoribus † finitur illis effectis maioribus 25. ann. ut Inſtitu. de curat. in princ.

37 Secundò, in furioſis † finitur quando apparet eos ad ſanitatem rediјſſe.l.1.ff. de curat.furioſ.

38 Tertiò, in prodigis † cùm primùm ad ſanos mores ſi receperint, & hoc ſit notorium, aliàs iudicis declaratio requiretur, ſecundum Bar.Paul. Caſtr.Alex. Iaſ.& Franc. Rip.in l. is cui bonis.ff. de verb.oblig. probabitur au-
39 tem hoc ex geſtis † & factis ipſorum per teſtium depoſitiones enarratis, iſtum,ſ.non feciſſe actum prodigalitatis qui fit aliàs quando quis non habet modum, neque finem impenſarum,& dat danda, & non danda.§.ſi verò, & ibi not.Ang. Auth.vt determ.ſit mun. cleric.glo.in c.ex parte.de conſuet. Secundò melius probabitur ſi furioſus & prodigus antea, probabitur quòd proximo triennio non fecerit aliquem actum prodigalitatis, aut furoris. Per dictum enim tempus præſumuntur emẽdati.§.ſi verò, intra triennium.Auth. de Monach. & in his terminis, ita aliàs fuit reſolutum, & deciſum, ut teſtatur Guid.Pap. deciſ.260.

Quartò, & vltimò in curatoribus datis ali
40 cui cauſæ vel negocio † dicas finiri curam finita cauſa, & negocio. §. fi. Inſtit. de auct. tut. & hoc eſt proprium ipſius curatoris: nam tutor certæ rei vel cauſæ † non datur. Rot. Pedem. deciſ. 89. cum mater, nu. 3. & 5. Cum fine ergo tutelę eſt curæ ſit impoſitus finis huic perbreui tractatui ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, eiuſque genitricis, Mariæ Virginis. Amen.

FINIS.